

AGNIESZKA BRZEZIAK
(Uniwersytet Jagielloński, Kraków)

BARBARA BUŁAT
(Uniwersytet Jagielloński, Kraków)

PORADNIKI *SAVOIR-VIVRE’U*.
BIBLIOGRAFIA DRUKÓW TEGO TYPU WYDANYCH W POLSCE
LUB W JĘZYKU POLSKIM DO POŁOWY XX WIEKU

Poniższa bibliografia powstała jako produkt uboczny kwerend wykonywanych dla czytelników Biblioteki Jagiellońskiej. Co jakiś czas przychodziły do Sekcji Informacji Naukowej prośby dotyczące polskich podręczników dobrego wychowania, wydanych w różnych okresach. Ponieważ pytania się powtarzały, a odpowiedzi na nie obejmowały obszerne wykazy publikacji, postanowiono wykazy te połączyć, uzupełnić i wydać drukiem, żeby mogły służyć większej liczbie zainteresowanych osób.

Bibliografia rejestruje poradniki *savoir-vivre’u*, wydane na ziemiach polskich lub w języku polskim w latach 1739–1959. Wyjątek stanowią poz. 237–242. Są one opublikowane po 1959 roku. Ponieważ jednak są reprintami lub przedrukami publikacji wcześniejszych, zostały wyjątkowo włączone do bibliografii. Ponad połowa zarejestrowanych pozycji (121) pochodzi z XX wieku, 106 pozycji wydano w XIX wieku, a 14 – w XVIII wieku. Dwa przedruki należą już do XXI wieku. Przeważająca większość poradników została wydana w języku polskim, tylko dwa są w innych językach: jeden po łacinie (poz. 2) oraz jeden w jidysz¹ (poz. 159 a).

Spis został sporządzony w oparciu o istniejące bibliografie oraz katalogi. Ich wykaz znajduje się na końcu niniejszego tekstu. Pojęcie ‘podręczniki dobrego wychowania’ czy ‘poradniki *savoir-vivre’u*’ były w nich rozumiane różnie: szerzej lub wężiej. W niniejszym spisie przyjęto węższe rozumienie, nie zostały więc uwzględnione następujące podtypy: poradniki uczące podobać się, podręczniki pisania listów, zbiory toaśtów i powinszowań, podręczniki do gier i zabaw towarzyskich, poradniki układania prze-

¹ Informację o tym poradniku dobrych manier oraz link do jego wersji *online* przysłała dr Mirosława Bułat, za co serdecznie jej dziękujemy.

mów, poradniki reguł protokołu dyplomatycznego, podręczniki dotyczące sztuki prowadzenia domu, organizowania przyjęć. Wyjątek stanowią poz. 84, 112, 205–207, 209, w których ogólne zasady dobrego tonu stanowią część publikacji.

Wykorzystane bibliografie stosowały różną dokładność opisu bibliograficznego. W niniejszym spisie starano się zastosować opis jak najkompletniejszy², nie zawsze jednak było to możliwe. Opisy publikacji dostępnych w Bibliotece Jagiellońskiej oraz w bibliotekach cyfrowych porównano z egzemplarzami. Fakt ten oznaczono literą A na końcu opisu bibliograficznego.

Opisy pozycji dostępnych w Bibliotece Jagiellońskiej uzupełniono o ich sygnatury. W przypadku publikacji nieodnalezionych w katalogach Biblioteki Jagiellońskiej starano się podać informacje, w której innej bibliotece można je znaleźć. Ponadto sprawdzono dostępność wszystkich pozycji w Internecie (głównie w bibliotekach cyfrowych należących do Federacji Bibliotek Cyfrowych) – przy 87 pozycjach dostępnych w Internecie do opisu dołączono link do wersji cyfrowej (w sumie 101 linków – według stanu z połowy marca 2017 roku).

Istnienia niektórych pozycji, niestety, nie udało się zweryfikować – nie znaleziono ich ani w Bibliotece Jagiellońskiej, ani w bibliotekach cyfrowych, ani w katalogach centralnych (NUKAT, KaRo). Po opisach tych publikacji podano więc, skąd został zaczerpnięty opis.

Bibliografia ma układ chronologiczny. Uzupełniają ją indeksy: nazwisk, tytułów, miejsc wydania, tłumaczeń i przeróbek oraz grup docelowych.

W bibliografii najczęściej powtarza się nazwisko Louise Alquié de Rieupeyroux – znaleźć je można w 17 opisach publikacji z lat 1876–1922. W 13 opisach książek wydanych w latach 1900–1935 pojawia się autor Mieczysław Rościszewski (wł. nazw. Boleśław Londyński), a w 9 (z lat 1928–1935) – współautorzy: Maria Vauban i Michał Kurcewicz.

Spośród zarejestrowanych publikacji pierwsze miejsce, jeśli chodzi o liczbę wydań, zajmuje dzieło *Zwyczajy towarzyskie (le savoir-vivre) w ważniejszych okolicznościach życia przyjęte*, autorstwa Louise Alquié de Rieupeyroux (dziewięć wydań w latach 1876–1922). Osiem wydań (w latach 1802–1876 oraz w 1938 roku) miała pod nieco zmienianymi tytułami *Nauka obyczajowa dla ludu* Grzegorza Piramowicza, zaś po siedem wydań w latach 1881–1918 miały książki: *Kodeks światowy, czyli znajomość życia we wszelakich stosunkach z ludźmi* Louise Alquié de Rieupeyroux w opracowaniu Edwarda Lubowskiego oraz *Sto rad i upomnień udziela Józef siostrze swej Stefanii Józefa Lenartowicza* (1903–1937).

² Kierowano się zasadami z następujących publikacji: *Format MARC 21 rekordu bibliograficznego dla książki*. Oprac. zespół pod red. Kamili Grzędzińskiej. Wyd. 3 zm. i popr. Warszawa 2013, dostępny w Internecie: http://centrum.nukat.edu.pl/images/files/instrukcje_procedury/MARC_21/marc21ksiazka_www2.pdf [dostęp 18.07.2017]; *Format MARC 21 rekordu bibliograficznego dla starych druków*. Oprac. Halina Mieczkowska. Warszawa 2011, dostępny w Internecie: http://centrum.nukat.edu.pl/images/files/instrukcje_procedury/MARC_21/marc21_staredruki_130711.pdf [dostęp 18.07.2017].

Wśród 222 publikacji wydanych na ziemiach polskich najwięcej jest tych z Warszawy (101 poz.), Krakowa (39 poz.), Lwowa (35 poz.) i Poznania (13 poz.). Pozycji opublikowanych poza ziemią polską jest 21, w tym 15 wydanych w Europie (10 w Niemczech, 2 w Wielkiej Brytanii, 2 we Francji, 1 w Austrii) oraz 6 – w Ameryce Północnej (5 w Stanach Zjednoczonych, 1 w Kanadzie).

Część uwzględnionych w bibliografii publikacji stanowią tłumaczenia i przeróbki tekstów obcojęzycznych. Dominują przekłady z języka francuskiego (37 poz.), mniej jest tłumaczeń z języka niemieckiego (9 poz.) i z języka angielskiego (8 poz.). Jeśli chodzi o przeznaczenie poradników, to w bibliografii znaleźć można zarówno te ogólne, nadające się dla szerokiego kręgu odbiorców (np. *Polityk, czyli zbiór praktycznych uwag, jak się należy przyzwoicie zachować w towarzystwie i unikać najbardziej rażących nawyków: dla wszystkich, którzy chcą być porządnymi ludźmi* ks. Franciszka Namysłowskiego, poz. 131), jak i te napisane dla określonej grupy: na przykład *O dobrym zachowaniu się żołnierza* Stanisława Waki (poz. 218) sąsiadujące z *Uprzejmością zakonną* autorstwa Siostry Franciszki Bł. Kunegundy (poz. 219).

BIBLIOGRAFIA

1. Polak Sensat w Liscie, w Komplementie Polityk, Humanista w Dyskursie, w Mowach Statysta / Na przykład dany Szkolney Młodzi Od X. Woyciecha Bystrzonowskiego [...] Z przydatkiem na końcu [...]. – Kraków : w Druk. Dominika Siarkowskiego [...], 1739. – [96] k., sygn. A–M8 ; 8°. A

Sygn. BJ: 51797 I 1; 588504 I

Dostęp *online*: <http://jbc.bj.uj.edu.pl/publication/315/content> [21.03.2017]

2. Institutiones politico-religiosae, iuxta regulas prudentiae ac modestiae ad normam discretiae virtutis Tyronem bonis moribus imbuendum erudientes. Omnibus quidem morum elegantiae, virtutiq, studentibus, sed clero praecipue regulari opportunae per P. F. Stanislaum Kleczewski Ordinis Minorum S. P. N. Francisci reformatorem. Custodiae Roxolanae Sacerdotem collectae Anno Domini 1759 Typis Leopoli SSS. Trinitatis. – [Lwów] : Typis Leopoli SSS. Trinitatis, [1759]. – [5] k., 297 s., [18] k. : err. ; 8°. – Indeks. A

Sygn. BJ: 36817 I Mag. St. Druk.; Aug. 7431 Mag. St. Druk.

3. Człowiek uniwersalny z francuzkiego przełożony / Baltazar Gracyan [Baltasar Gracián y Morales]. – Wilno : w Druk. J.K.M. Akademii Societatis Jesu, 1762. – 367 s. ; 8°

Tyt. oryginału hiszp.: Oráculo manual y arte de prudencia
Estreicher, XVII, 318

4. Maxymy X. Baltazara Graciana. Societatis Jesu z ksiąg jego przez Don Wincen- tego Lastanosę Xcia Nochiery wybrane y pod tytułem: Oraculum w ręku y nauka roztrop- ności, po hiszpańsku wydane, a teraz z powtórnego francuskiego tłumaczenia X. Józefa

Courbeville S. J. na polski ięzyk przetłumaczone przez X. Alexandra Brodowskiego Soc. Jesu. – Sandomierz: druk. J.K.M. y Collegium Soc. Jesu, 1764. – 293 s., [2] k. ; 8° A

Autor: Baltasar Gracián y Morales

Tyt. oryginału hiszp.: Oráculo manual y arte de prudencia

Sygn. BJ: 587946 I Mag. St. Druk.

5. Człowiek uniwersalny z francuzkiego przełożony / [Baltasar Gracián y Morales ; przeł. Paweł Xawery Brzostowski]. – Wilno : w Druk. J. K. M. XX. Bazylianów, [1765]. – [7] k., 304 s. ; 8° A

Tyt. oryginału hiszp.: Oráculo manual y arte de prudencia

Sygn. BJ: 67101 I Mag. St. Druk.

6. Nowy Galateusz, czyli ustawy obyczajności i przystojności, jaka się zachowywać zwykła między ludźmi zacie urodzonymi / [Giovanni della Casa] ; z franc. języka na polski przełożone [przez Filipa Zdziełbowskiego]. – Warszawa : w Druk. XX Schol. Piarum, 1769. – 3 k., 163 s., 1 k. ; 8°. A

Estreicher, XXXV, 153

Sygn. BJ: 5174 I Mag. St. Druk.

7. Stary Galateusz, czyli Powszechne przestrogi obyczajności / [Giovanni Della Casa] ; z dawnego łacinskiego exemplarza wytlomaczone przez x. Bernarda Syrucia Scholar. Piar. – Wilno : w Druk. J.K.M. y Rzeczypospolitey XX. Schol. Piarum, 1772. – [4] k., 90, [1] s. ; 8°. A

Sygn. BJ: 30620 I Mag. St. Druk.

Dostęp *online*: <https://polona.pl/item/34610153/> [21.03.2017]

8. Nowy Galateusz, czyli ustawy obyczajności i przystojności, jaka się zachowywać zwykła między ludźmi zacie urodzonymi / [Giovanni della Casa] ; z franc. języka na polski przełożone [przez Filipa Zdziełbowskiego]. – Wyd. 2. – Warszawa : w Druk. XX Schol. Piarum, 1780. – 3 k., 158 s., 1 k.

Estreicher, XXXV, 153

9. Sztuka Szczęśliwego Zycia w Społeczności / Przez Imci Pana Hrabie de Chesterfield [Philip Dormer Stanhope Chesterfield] po Francuzku napisana ; a dla przysługi publiczney na ięzyk Polski przez X. K. O. Przełożona. – W Krakowie : Kosztem y drukiem Ignacego Grebla [...], 1784. – 96 s. ; 12°. A

Sygn. BJ: 105903 I Mag. St. Druk.; 587292 I Mag. St. Druk.

Dostęp *online*: <http://jbc.bj.uj.edu.pl/publication/315522> [21.03.2017]

10. Powinności dla osób szlachetnie urodzonych / przez X. [Remigiego] Ładowskiego. – Lublin : w Druk. J. K. Mci XX. Trynitarzów, 1788. – [8], 327 s. ; 8°. A

Estreicher, XXI, 23

Dostęp *online*: <http://www.dbc.wroc.pl/dlibra/doccontent?id=24208&from=FBC> [21.03.2017]

11. Sposób nowy nayłatwiejszy pisanja i czytania razem dla panienek: z przypisami dla nauczycielek / [Antoni Maksymilian Prokopowicz]. A: Katechizm początkowy ;

b: Wypisy z książek i rękopismów ; c: Nauka obyczajowa ; d: Nauka rachunkowa. – Kraków : w Druk. Anny Dziedzicki i Sukcesorów, 1790. – [7] k., 131 s., 168 s., [7] k. **A**
 Sygn. BJ: 51635 I Mag. St. Druk.; 587330 I Mag. St. Druk.; 587592 I Mag. St. Druk.
 Dostęp *online*: <http://polona.pl/item/11726792/6/> [21.03.2017]

12. Nowy Galateusz, czyli ustawy obyczajności i przystojności, jaka się zachować zwykła między ludźmi zacnie urodzonymi / [Giovanni della Casa] ; z franc. języka na polski przełożone [przez Filipa Zdziełłowskiego]. – Wyd. 3. – Warszawa : w Druk. XX Schol. Piarum, 1793. – 3 k., 158 s., 1 k. ; 8°. **A**
 Sygn. BJ: 71538 I Mag. St. Druk.
 Dostęp *online*: <https://polona.pl/item/33900390/4/> [21.03.2017]

13. [Nowy] Galateusz, czyli ustawy obyczajności i przystojności, jaka się zachowywać zwykła między ludźmi zacnie urodzonymi / [Giovanni della Casa] ; z franc. języka na polski przełożone [przez Filipa Zdziełłowskiego]. – Wyd. 2. – Berdyczów : druk. XX. Karmelitów Bosych, 1797. – 2 k., 175, [1] s. ; 8°. **A**
 Sygn. BJ: 5560 I Mag. St. Druk.

14. Katechizm Nauki Obyczajowej O powinnościach Człowieka W Społeczności: Podług Światła Przyrodzonego ; z Francuzkiego przełożony. – [S.n.] : L.n., [XVIII w.]. – 16 s. ; 8°. **A**
 BUPozn.

15. Baltazar Gracyan doskonalący Dworskiego człowieka przez CCC. maxym w Języku Hiszpańskim wydanych, później po Francusku wytłumaczonych a teraz Polskim Językiem wyłożonych przez WJX. Waclawa Sierakowskiego. – Kraków : w druk. Antoniego Gröbla pozostałej Wdowy i Sukcesorów, 1802. – [60], 446 s. ; 12° **A**
 Autor: Baltasar Gracián y Morales
 Tyt. oryginału hiszp.: Oráculo manual y arte de prudencia
 Sygn. BJ: 5547 I
 Dostęp *online*: <http://ebuw.uw.edu.pl/dlibra/docmetadata?id=146862&from=pubindex&dirids=62&lp=12> [21.03.2017]

16. Nauka obyczajowa dla ludu / [Grzegorz Piramowicz]: przedrukowana[!] za pozwoleniem Zwierzchności. – Warszawa : w Druk. Xięży Piarów, 1802. – 65, [3] s. ; 18 cm. **A**
 Estr. XIX w., t. 3, s. 214, 408
 BN
 Dostęp *online*: <http://www.dbc.wroc.pl/dlibra/doccontent?id=9366> [21.03.2017]

17. Prawidła wyczerpnięte z nauki moralnej, uważane jako zasady społeczności. – Warszawa, 1803.
 Estr. XIX w., t. 3, s. 526
 Szymczak, s. 161

18. Ustawy przystojnej obyczajności do zachowania się cnotliwego w pożyciu ludzkim według każdego stanu i wieku. – Połock, 1806.

Estr. XIX w., t. 4, s. 620

Szymczak, s. 161

19. Zasady życia szczęśliwego i ślachtetnego sposobu myślenia, ku użytkowi każdego wieku i stanu, osobliwie dla młodzieży / zebr. przez Tomasza Szumskiego. – Poznań : Drukarnia Prefsera, 1808. – [26] s. ; 19 cm.

Szopa-Strzelczyk, s. 70

Estr. XIX w., t. 4, s. 462

BUPozn

20. Nauka obyczajowa dla ludu / od Grzegorza Piramowicza napisana: za pozwoleniem Zwierzchności przedrukowana. – Warszawa : druk. Xsięży Missyonarzów, 1811. – 61, [3] s. ; 18 cm. **A**

Sygn. BJ: 32918 I

21. Nauka obyczajowa dla ludu osobliwie wiejskiego przedrukowana: za pozwoleniem Zwierzchności / [Grzegorz Piramowicz]. – Warszawa : druk. Xsięży Piarów, 1814. – 77, [3] s. ; 17 cm. **A**

Sygn. BJ: 30640 I

22. Rozpoznanie poczciwego człowieka, od chcącego za takiego uchodzić w społeczności ludzkiej, z Autorów różnych zebrane, a dla pożytku Powszechności / kosztem Kuczkowskiego do druku podane. – Kraków : w Drukarni Jana Maja, 1815. – [4], 260 s. ; 16 cm. **A**

Sygn. BJ: 53730 I

23. O cnotach towarzyskich y występkach im przeciwnych / [Franciszek Ksawery Dmochowski]. – Warszawa : w druk. Xięży Piarów, 1817. – 81, [3] s. ; 18 cm. **A**

Sygn. BJ: 56312 I; 56313 I

Dostęp *online*: <http://polona.pl/item/1089497/2/> [21.03.2017]

24. Syn cnotliwy, czyli Nauki iego, zatrudnienia i zabawy do końca władzy oycy / przez Ignacego Lubicz Czerwińskiego. – Przemyśl : [s.n.], 1817. – [4], 74, [1] s. ; 18 cm. **A**

Sygn. BJ: 4641 I

Dostęp *online*: <http://ebuw.uw.edu.pl/dlibra/docmetadata?id=136638&from=publication>

oraz: <http://www.wbc.poznan.pl/dlibra/docmetadata?id=188822&dirsd=4&tab=> [21.03.2017]

25. Nowy Galateusz, czyli ustawy obyczajności i przystojności, jaka się zachowywać zwykła między ludźmi zacnie urodzonymi / [Giovanni della Casa] ; z franc. języka na polski przełożone [przez Filipa Zdziebłowskiego]. – Wyd. 4. – Warszawa : Druk. Piarska, 1818. – 164, [2] s. ; 19 cm. **A**

Sygn. BJ: 880720 I Rara

Dostęp *online*: <https://polona.pl/item/55973569/6/> [21.03.2017]

26. O towarzyskości i obcowaniu z ludźmi. Cz. 1–2. / [Karl Friedrich Pockels] ; z niem. tł. A[ntoni]. G[liszczyński]. – Warszawa : nakł. i druk. Zawadzkiego i Węckiego, 1819. – [2], 179 s. : err. + [2], 193, [3] s. ; 18 cm. **A**

Sygn. BJ: 105691 I; 2398 I

Dostęp *online*:

cz. 1: <http://ebuw.uw.edu.pl/dlibra/doccontent?id=153362> [21.03.2017]

oraz: <https://polona.pl/item/31999440/4/> [21.03.2017]

cz. 2: <http://ebuw.uw.edu.pl/dlibra/doccontent?id=153363> [21.03.2017]

oraz: <https://polona.pl/item/31999441/0/> [21.03.2017]

27. Panicz wojażer, czyli co ón wprzód umieć i wiedzieć powinien, nim w zagranicznych podróżach, dalszego wykształcenia ciała i umysłu swego szukać zechce / przez Ignacego Lubicz Czerwińskiego. – Lwów : druk. Józefa Schnaydera, 1821. – [V], [3], 68 s. ; 18 cm. **A**

Sygn. BJ: 5155 I

Dostęp *online*: <http://www.wbc.poznan.pl/dlibra/doccontent?id=188823> [21.03.2017]

28. Człowiek światowy, czyli zasady i prawa przystojności, wdzięku, powabu i przyzwoitej grzeczności: w rozmaitych stosunkach życia towarzyskiego potrzebnych / [Gottfried Immanuel Wenzel] ; wolne tłumaczenie z niemieckiego przez Edwarda Walentego Kainkę. – Wrocław : Wilhelm Bogumił Korn, 1822. – IV, 154 s. : il. ; 18 cm. **A**

Wyd. anon.

NE, t. 12, s. 55

Szymczak, s. 161

BN

Dostęp *online*: <http://ebuw.uw.edu.pl/dlibra/docmetadata?id=147538> [21.03.2017]

29. Człowiek wielkiego świata, czyli nauka iak się na wielkim świecie w pożyciu towarzyskiem zachować należy. – Lwów : nakł. i druk. J. J. Pillera, 1823. – [8], 130 s. ; 19 cm. **A**

Sygn. BJ: 5382 I

Dostęp *online*: <http://www.sbc.org.pl/dlibra/doccontent?id=8656&from=FBC>

oraz: <http://ebuw.uw.edu.pl/dlibra/doccontent?id=148113> [21.03.2017]

30. Nauka życia szczęśliwego w społeczności: zamknięta w niewielkiej liczbie nabyborniejszych ustaw nauki obyczajney / [Filip Chesterfield] ; tłumaczenie z fr. – Warszawa, 1825. – [10], 97, [1] s. ; 20 cm. **A**

Sygn. BJ: 31257 I

31. Rys moralności obeymujący przestrogi dla kończących edukacją panien nader użyteczne / wyjątek z dzieła Kampan [Jeanne-Louise-Henriette Campan] o wychowaniu kobiet, z dołączeniem trzech listów o obowiązkach guwernantek ; przekł. T[omasza] Dziekońskiego. – Warszawa : Zawadzki i Węcki, 1828. – [10], 134 s. ; 19 cm. **A**

Sygn. BJ: 6767 I

Szopa-Strzelczyk, s. 67

Estr. XIX w., t. 2, s. 345

Dostęp *online*: <https://polona.pl/item/1085989/2/> [21.03.2017]

32. Nauka obyczajowa dla ludu / od Grzegorza Piramowicza napisana: za pozwoleniem Zwierzchności, przedrukowana. – Warszawa : w druk. Kom. R.W.R. i O.P., 1829. – 61, [2] s. ; 20 cm. **A**

Sygn. BJ: 35121 I

Dostęp *online*: <http://ebuw.uw.edu.pl/dlibra/docmetadata?id=162074&from=publication> [21.03.2017]

33. Człowiek towarzyski, czyli sposób zachowania się przyzwoicie i z delikatnością w każdym towarzystwie. T. 1 / [Józef Franciszek Królikowski]. – Poznań : Pompejusz, [1830]. –148 s. ; 12 cm. – (Biblioteka konwersacyjna, czyli wykład wiadomości i rzeczy najpotrzebniejszych i najużyteczniejszych w pożyciu towarzyskim ; t. 1). **A**

Sygn. BJ: 7255 I 1

34. Człowiek towarzyski, czyli sposób zachowania się przyzwoicie i z delikatnością w każdym towarzystwie. T. 2 / [Józef Franciszek Królikowski]. – Poznań : Pompejusz, [1830]. –136 s. ; 12 cm. – (Biblioteka konwersacyjna, czyli wykład wiadomości i rzeczy najpotrzebniejszych i najużyteczniejszych w pożyciu towarzyskim ; t. 2). **A**

Sygn. BJ: 7255 I 2

35. Dwanaście przestróg ku przyzwoitemu zachowaniu się pomiędzy ludźmi osobom wszelkiego stanu i wieku potrzebnych i użytecznych. – Warszawa, 1834. – 48 s. ; 17 cm. **A**

Szymczak, s. 162

Dostęp *online*: <http://bc.wbp.lublin.pl/dlibra/docmetadata?id=2130&from=pubindex&dirids=1&lp=631> [21.03.2017]

36. Przewodnik młodego wieku / F[élicité Robert de] Lamennais ; tłum. z franc. – Kraków : nakł. i druk. D. E. Friedleina, 1834. – [6], 229, [2] s. ; 15 cm. **A**

Sygn. BJ: 35645 I

37. Człowiek wielkiego świata, czyli nauka, jak się na wielkim świecie w pożyciu towarzyskim zachować należy. – Lwów : Piller i Sp., 1835. – [8], 130 s.

Przedruk wydania z 1823 r.

NE, t. 3, s. 534

Bibliogr. historii 1832–1864, poz. 11515

38. Grzeczne dziecię, czyli pierwsze zasady obyczajnego zachowania się w domu, za domem, przy wstawaniu ze snu, przy stole, w kościele, w towarzystwie, na przechadzce; względem rodziców, nauczycieli, osób sędziwych i dostojnych: z dodaniem rad macierzyńskich w różnych okolicznościach życia oraz powieści moralnych: po polsku i po francusku. – Warszawa : nakł. S. H. Merzbacha, 1840. – 211, [3] s. ; 20 cm. **A**

Sygn. BJ: 4618 I

39. O moralności dla kobiet / przez Autorkę „Pamiętki po dobrej matce” [Klementyna Hoffmanowa]. – Kraków : w druk. Józefa Czecha, 1841. – [8], 168 s. ; 18 cm. **A**
 Sygn. BJ: 5470 I; 56157 I

Dostęp *online*: <http://www.dbc.wroc.pl/dlibra/doccontent?id=10854&from=FBC>
 [21.03.2017]

40. Ostatnie rady ojca dla syna / [Karolina Wojnarowska]. – Wrocław : W. B. Korn, 1842. – IV, 374, [1] s. ; 18 cm. **A**

Sygn. BJ: 2375 I

Estr. XIX w., t. 5, s. 139.

Dostęp *online*: <https://polona.pl/item/40010129/4/> [21.03.2017]

oraz: <https://catalog.hathitrust.org/Record/100591855> [21.03.2017]

41. Przewodnik dla dam, czyli rady dla płci pięknej. – Warszawa : w Druk. Piotra Baryckiego, 1842. – XVI, 252 s. ; 19 cm. **A**

Sygn. BJ: 43909 I

Dostęp *online*: <http://polona.pl/item/679588/4/> [21.03.2017]

42. Przestrogi matki dla córki wykształconej na guwernantkę / przez Polkę Georgeon [Ludwika z Dzikowskich Georgeonowa]. – Kraków : nakł. i druk. Stanisława Gieszkowskiego, 1843. – 48 s. ; 19 cm. **A**

Sygn. BJ: 30887 I

Dostęp *online*: <http://www.dbc.wroc.pl/dlibra/doccontent?id=12228&from=FBC>
 [21.03.2017]

43. Wychowaniec dziewiętnastego wieku, czyli przepisy przystojności i dobrego tonu w pożyciu towarzyskim / zebrał i według najlepszych wzorów francuskich ułożył P[aweł] E[ustachy] Leśniewski. – Warszawa : nakł. S.H. Merzbacha, 1843. – [6], 254, [3] s. ; 19 cm. **A**

Sygn. BJ: 516324 I

Dostęp *online*: <http://reader.digitale-sammlungen.de/resolve/display/bsb10762003.html> [21.03.2017]

44. Grzeczne dziecię, czyli pierwsze zasady obyczajnego zachowania się w domu, za domem, przy wstawaniu ze snu, przy stole, w kościele, w towarzystwie, na przechadzce; względem rodziców, nauczycieli, osób sędziwych i dostojnych: z dodaniem rad macierzyńskich w różnych okolicznościach życia oraz powieści moralnych: po polsku i po francusku. – Wyd. 2. – Warszawa : S. H. Merzbach, 1845. – 205, [2] s.

NE, t. 5, s. 284: BCzart., BUWarsz

45. Nauka obyczajowa dla ludu osobiwie wiejskiego przedrukowana: za pozwoleniem Zwierzchności / [Grzegorz Piramowicz]. – Lwów : nakł. Jana Milikowskiego, 1845. – [2], 59, [3] s. ; 21 cm. **A**

Sygn. BJ: 49967 II; 30545 I

Dostęp *online*: <http://reader.digitale-sammlungen.de/resolve/display/bsb10762004.html> [21.03.2017]

46. Nauka poznawania ludzi z uwagi na dobro towarzystwa poprzedzona odpowiedzią na „Charaktery rozumów ludzkich“ M. Wiszniewskiego / [ks. Ludwik Łętowski]. – Warszawa : nakł. i druk. S. Orgelbrand, 1847. – [4], 205, [4] s. ; 17 cm. **A**

Sygn. BJ: 53732 I; 380736 I

Dostęp *online*: <https://polona.pl/item/154458/3/> [21.03.2017]

47. Nauka obyczajności dla dzieci / przez Juliana Horoszkiewicza. – Lwów : z druk. Zakładu Narod. im. Ossolińskich, 1848. – 136 s. ; 23 cm. **A**

Sygn. BJ: 576588 II; 31508 II

Dostęp *online*: <http://reader.digitale-sammlungen.de/resolve/display/bsb10762005.html> [21.03.2017]

48. O moralności dla kobiet / przez Autorkę „Pamiętki po dobrej matce” [Klementyna Hoffmanowa]. – Wyd. 2. – Kraków : w druk. Józefa Czecha, 1848. – [8], 133, [3] s. ; 15 cm. **A**

Sygn. BJ: 95840 I

49. O powinnościach kobiet. T. 1–3 / przez autorkę „Karoliny” [Klementyna Hoffmanowa]. – Warszawa : w druk. Józefa Unger, 1849. – 196, [1] + [4], 200, [2] + [4], 228, [2] s. ; 17 cm. **A**

Sygn. BJ: 560383 I

50. O powinnościach kobiet. T. 1 / Klementyna Hoffmanowa. – Berlin : B. Behr, 1849. – X, 196 s., 1 k. tabl. : err. ; 17 cm. – (Pisma pośmiertne / Klementyna Hoffmanowa ; t. 4). **A**

Sygn. BJ: 5990 I 4; 380756 I 4; 381527 I 4

NE, t. 10, s. 315

Dostęp *online*: <http://bc.wbp.lublin.pl/dlibra/docmetadata?id=9725&from=publication> [21.03.2017]

51. O powinnościach kobiet. T. 2 / Klementyna Hoffmanowa. – Berlin : B. Behr, 1849. – [6], 199, [1] s. ; 17 cm. – (Pisma pośmiertne / Klementyna Hoffmanowa ; t. 5). **A**

Sygn. BJ: 5990 I 5; 380756 I 5; 381527 I 5

NE, t. 10, s. 315

Dostęp *online*: <http://bc.wbp.lublin.pl/dlibra/docmetadata?id=9724&from=publication> [21.03.2017]

52. O powinnościach kobiet. T. 3 / Klementyna Hoffmanowa. – Berlin : B. Behr, 1849. – [6], 224 s. : err. ; 17 cm. – (Pisma pośmiertne / Klementyna Hoffmanowa ; t. 6). **A**

Sygn. BJ: 5990 I 6; 380756 I 6

NE, t. 10, s. 315

Dostęp *online*: <http://bc.wbp.lublin.pl/dlibra/docmetadata?id=9723&from=publication> [21.03.2017]

53. O powinnościach kobiet. T. 1 / przez autorkę „Karoliny” [Klementyna Hoffmannowa]. – Wyd. 2 oryg. – Berlin : druk. A. Bahna i Spół., 1851. – [8], 192 s. ; 17 cm. **A**
Sygn. BJ: 780309 I 1

54. O powinnościach kobiet. T. 2 / przez autorkę „Karoliny” [Klementyna Hoffmannowa]. – Wyd. 2 oryg. – Berlin : druk. A. Bahna i Spół., 1851. – [8], 198, [2] s. ; 17 cm. **A**
Sygn. BJ: 780309 I 2

55. O powinnościach kobiet. T. 3 / przez autorkę „Karoliny” [Klementyna Hoffmannowa]. – Wyd. 2 oryg. – Berlin : druk. A. Bahna i Spół., 1851. – [8], 229, [3] s. ; 17 cm. **A**
Sygn. BJ: 780309 I 3

56. Podarek dla młodzieży, to jest prawdy i zdania moralne dla pożytku uczących się obojej płci / wyd. przez Ignacego Piotra Legatowicza. – Wilno : nakł. aut., 1851. – [9], 64 s.
Estr. XIX w., t. 2, s. 559
Bibliogr. historii 1832–1864, poz. 11541

57. Prawidła obyczajności ku zachowaniu uprzejmych w świecie stosunków według dzieła francuskiego / przez J[uliana] Miłkowskiego. – Kraków : Wydaw. Dzieł Katol. i Nauk., 1852. – 174, [2] s. ; 12 cm. **A**
Sygn. BJ: 5621 I
Dostęp *online*: <http://www.sbc.org.pl/dlibra/doccontent?id=136846> [21.03.2017]

58. Światowość w stosunku do obyczajów uważana / [Józef Gołuchowski]. – Poznań : w Księgarni A. Kamińskiego, 1852. – [2], 50 s. ; 22 cm. **A**
Sygn. BJ: 54789 II
Dostęp *online*: <https://polona.pl/item/11117146/4/> [21.03.2017]

59. O przeznaczeniu dziewicy jako kochanki i narzeczonej oraz zasady przyzwoitego ułożenia, przyzwoitości i godności, które dziewica w zakresie domowym, w obcowaniu z przyjaciółkami i w towarzystwie młodzieży zachować powinna / przez Matyldę R. – Warszawa : nakł. Bernsteina, 1855. – [8], II, 204 s. ; 20 cm.
Estr. XIX w., t. 4, s. 2
Bibliogr. historii 1832–1864, poz. 11559
BN; Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Bydgoszczy; Wojewódzka Biblioteka Publiczna – Książnica Kopernikańska w Toruniu; Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. dr. W. Bełzy w Bydgoszczy

60. Światowość w stosunku do obyczajów uważana / przez Józefa Gołuchowskiego. – Kraków : w Księgarni Katolickiej, 1856. – 68 s. ; 20 cm. **A**
Sygn. BJ: 53210 I
Dostęp *online*: <http://reader.digitale-sammlungen.de/resolve/display/bsb10042503.html> [21.03.2017]

61. Zarysy towarzyskiego życia z dziewiętnastego stulecia / przez L. P. [wł. nazw. Leon Potocki]. – Poznań : nakł. Księgarni Jana Konstantego Żupańskiego, 1856. – VII, [1], 130 s. ; 18 cm. **A**

Sygn. BJ: 57620 I

62. Grzeczne dziecię, czyli pierwsze zasady obyczajnego zachowania się w domu, za domem, przy wstawaniu ze snu, przy stole, w kościele, w towarzystwie, na przechadzce; względem rodziców, nauczycieli, osób sędziwych i dostojnych: z dodaniem rad macierzyńskich w różnych okolicznościach życia oraz powieści moralnych: po polsku i po francusku. – Wyd. 3. – Warszawa : S. H. Merzbach, 1857. – 191, [1] s. : il. ; 17 cm.

NE, t. 5, s. 284

Bibliogr. historii 1832–1864, poz. 11519

BUTor.; Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Lublinie

63. O obcowaniu z ludźmi / [Adolph Knigge] ; polskie tłumaczenie. – Warszawa, 1857.

NE nie notuje

Szymczak, s. 162

64. O poznawaniu ludzi z zewnętrznych oznak, podług starożytnych i nowoczesnych pisarzy oraz o obchodzeniu się z ludźmi chroniącem nas od licznych przykrości i nieszczęść / podług 13. wyd. dzieła A[dolfa] Knigge przez J[ana] N[epomucena] K[urowskiego]. – Warszawa : w Druk. braci Hindemith, 1857. – [2], 269, [1], VI, tabl. 3 ; 23 cm.

A

Sygn. BJ: 892041 II

Dostęp *online*: <https://polona.pl/item/42344226/6/> [21.03.2017]

65. Dawna przodków naszych obyczajność, to jest ustawy obyczajności, przyzwoitości, przystojności i grzeczności, napisane i wydane przez Ignacego Piotra Legatowicza. – Wilno : nakł. aut., 1859, ([Wilno] : J. Zawadzki). – 50 s. ; 16 cm. **A**

BN

Dostęp *online*: <http://polona.pl/item/172001/3/> [21.03.2017]

66. Grzeczne dziecię, czyli pierwsze zasady obyczajnego zachowania się. – Wyd. 4. – Warszawa : S. H. Merzbach, 1862. – 183, [3] s.

NE, t. 5, s. 284: BUWarsz

67. Nauka obyczajowa dla ludu wiejskiego / podług Grzegorza Piramowicza wydana na nowo staraniem Redakcji Gazety Rolniczej. – Warszawa : Księgarnia J. Kaufmana i Spółki, 1862. – 77, [3] s. ; 18 cm. **A**

Sygn. BJ: 52749 I

Estr. XIX w., t. 3, s. 409.

68. Nauki moralne i obyczajowe : książeczka druga dla tych, co lubią czytać pożyteczne rzeczy. – Warszawa : nakł. G. Gebethnera i R. Wolffa, 1862. – 117, [2] s. ; 16 cm. **A**

Sygn. BJ: 34476 I

69. O powinnościach kobiet. T. 1 / przez autorkę „Karoliny” [Klementyna Hoffmannowa]. – Nowe wyd. popr. – Berlin : druk. A. Bahna i Spół., 1866. – [2], 196, [2] s. ; 17 cm. **A**

Sygn. BJ: 5205 I 1

Dostęp *online*: <http://pbc.gda.pl/dlibra/doccontent?id=43826> [21.03.2017]

70. O powinnościach kobiet. T. 2 / przez autorkę „Karoliny” [Klementyna Hoffmannowa]. – Nowe wyd. popr. – Berlin : druk. A. Bahna i Spół., 1866. – [8], 198, [2] s. ; 17 cm. **A**

Sygn. BJ: 5205 I 2

Dostęp *online*: <http://pbc.gda.pl/dlibra/doccontent?id=43825> [21.03.2017]

71. O powinnościach kobiet. T. 3 / przez autorkę „Karoliny” [Klementyna Hoffmannowa]. – Nowe wyd. popr. – Berlin : druk. A. Bahna i Spół., 1866. – [8], 229, [2] s. ; 17 cm. **A**

Sygn. BJ: 5205 I 3

Dostęp *online*: <http://pbc.gda.pl/dlibra/doccontent?id=43824> [21.03.2017]

72. Pożycie społeczne, czyli o zachowaniu się z ludźmi / podług Adolfa Knigge. – Wadowice : nakł. Franciszka Fołtyna, 1872. – 124 s. ; 15 cm. **A**

NE, t. 17, s. 22

BN; BZNI O

Dostęp *online*: <https://polona.pl/item/42344225/4/> [21.03.2017]

73. Z estetyki i z życia / przez Władysława Łozińskiego. – Lwów : nakł. Księgarni Seyfartha i Czajkowskiego, 1872 (Lwów : druk. Zakładu Narod. im. Ossolińskich). – [6], 215 s. : il. ; 21 cm. **A**

Sygn. BJ: 2686 II; 340844 II; 351153 II

Dostęp *online*: <https://polona.pl/item/17762629/10/> [21.03.2017]

74. Delikatność. Uprzejmość. – [Warszawa] : druk. Burzyńskiego i Czerniejewskiego, 1874.

NE, t. 4, s. 78; BUWrocł.

Szymczak, s. 163

75. Nauka obyczajowa dla ludu X. Grzegorza Piramowicza: na korzyść Towarzystwa Bursy dla Synów Nauczycieli w Krakowie. – Kraków : nakł. Dr. Nowakowskiego, 1876. – 55, [1] s. ; 23 cm. **A**

Sygn. BJ: 31704 II

Dostęp *online*: <http://pbc.up.krakow.pl/dlibra/doccontent?id=175> [21.03.2017]

oraz: <http://kbc.krosno.pl/dlibra/docmetadata?id=1643&from=pubindex&dirids=8&lp=228> [21.03.2017]

76. Zwyczaje towarzyskie (*le savoir-vivre*) w ważniejszych okolicznościach życia przyjęte, według dzieł francuskich spisane / [Louise Alquié de Rieuepeyroux ; tłum. Z. Sarnecki]. – Kraków : nakł. J. Wildta, 1876. – [4], 162, [1] s. ; 18 cm. **A**

Wyd. anon.

Sygn. BJ: 5159 I

Dostęp *online*: <http://www.wbc.poznan.pl/dlibra/doccontent?id=82278> [21.03.2017]

77. Zwyczaje towarzyskie (*le savoir-vivre*) w ważniejszych okolicznościach życia przyjęte, według dzieł francuskich spisane / [Louise Alquié de Rieupeyroux ; tłum. Z. Sarnecki]. – Wyd. 2 popr. i pomnożone. – Kraków : nakł. Juliusza Wildta, 1876. – 184, [1] s. ; 16 cm. **A**

Wyd. anon.

Sygn. BJ: 126719 I

Dostęp *online*: <http://www.wbc.poznan.pl/dlibra/doccontent?id=82278> [21.03.2017]

oraz: http://reader.digitale-sammlungen.de/de/fs1/object/display/bsb11337298_00005.html [21.03.2017]

78. Dobry ton: przewodnik towarzyski i salonowy/ według dzieła pani d'Alq [Louise Alquié de Rieupeyroux] napisała Helena z hr. Russockich Wilczyńska. – Lwów : nakł. F. H. Richtera, [1878]. – [4], 221, [2] s. ; 21 cm. **A**

Sygn. BJ: 65264 I

Dostęp *online*: <https://polona.pl/item/31236021/4/> [21.03.2017]

79. Zwierciadło towarzyskich nieprzyzwoitości naszych do użytku wszystkich, którzy ludźmi być pragną / napisał Hip.[olit] Bog.[umił] Tarczyński. – Warszawa : nakł. aut., 1879, ([Warszawa] : w Druk. Przeg. Tygodniowego). – 105, [2] s. ; 19 cm. **A**

Sygn. BJ: 32922 I

Dostęp *online*: <https://polona.pl/item/31685982/6/> [21.03.2017]

80. Zwyczaje towarzyskie (*le savoir-vivre*) w ważniejszych okolicznościach życia przyjęte, według dzieł francuskich spisane / [Louise Alquié de Rieupeyroux ; tłum. Z. Sarnecki]. – Wyd. 3 popr. i pomnożone. – Kraków : nakł. Juliusza Wildta, 1879. – 185, [1] s. ; 17 cm.

NE, t. 1, s. 105

Hilchen, poz. 13; Szymczak, s. 163

BN

81. Kodeks światowy, czyli znajomość życia we wszelakich stosunkach z ludźmi: na podstawie dzieł pani d'Alq / [Louise Alquié de Rieupeyroux] ; ułożył Spirydion [wł. nazw. Edward Lubowski]. – Warszawa : nakł. Gebethner i Wolff, 1881, (Kraków : druk. Wł. L. Anczyca). – [2], 168, [2] s. ; 15 cm. **A**

Sygn. BJ: 5531 I

82. O ludzkich przywarach : studia według obcych dzieł / oprac. i przyswoił Edward Lubowski. – Warszawa : nakł. Gebethnera i Wolffa, 1882. – [4], 271 s. ; 18 cm. **A**

Sygn. BJ: B 295962 I Archiw.; 6922 I

Dostęp *online*: <https://polona.pl/item/151378/2/> [21.03.2017]

83. Pogadanki o życiu : popularny wykład nauki obyczajowej / przez Henryka Wer-nica. – Warszawa : nakł. Gebethnera i Wolffa, 1882. – [2], II, 77 s. ; 19 cm. **A**

Sygn. BJ: 31238 I

84. Wskazówki obejścia się z ludźmi i zwyczaje światowe; Gry i zabawy towarzyskie; Anegdota i zagadki; Zbiorek wyborowych utworów poetycznych; Złote zdania i myśli. – Kraków : nakł. J. Fr. Rymanowskiego, 1882. – 128 s. ; 15 cm. **A**

Sygn. BJ: 735820 I

85. Prawidła przyzwoitości i skromności dla młodzieży chrześcijańskiej / napisał M[aciej] Smoleński. – Tarnów : nakł. aut., 1883. – 73, [1], III s. ; 16 cm. **A**

Estr. XIX w., 1881–1900 t. 4, s. 188

BN

Dostęp *online*: <https://polona.pl/item/20655707/6/> [21.03.2017]

86. Zwyczaje towarzyskie (*le savoir-vivre*) w ważniejszych okolicznościach życia przyjęte, według dzieł francuskich spisane. [Ser. 1] / [Louise Alquié de Rieuepeyroux ; tłum. Zygmunt Sarnecki]. – Wyd. 4 popr. i pomnożone. – Kraków : nakł. Juliusza Wildta, 1883. – 187, [1] s. ; 18 cm. **A**

Wyd. anon.

Sygn. BJ: 735802 I

87. Zwyczaje towarzyskie (*le savoir-vivre*) w ważniejszych okolicznościach życia przyjęte, według dzieł francuskich spisane. Seria II: Nauka życia : poglądy na zachowanie się w ważniejszych okolicznościach życia towarzyskiego: podług dzieł francuskich spisane / [Louise Alquié de Rieuepeyroux; tłum. Zygmunt Sarnecki]. – Wyd. 4 popr. i pomnożone. – Kraków : nakł. Juliusza Wildta, 1883. – [4], 169 [2] s. ; 18 cm.

Estr. XIX w., 1881–1900, t. 4, s. 634

BN; BUWarsz.

88. Wskazówki dobrego tonu dla dorastających panienek. – Lwów : nakł. W. Manieckiego, 1884. – 91 s.

Estr. XIX w., 1881–1900, t. 4, s. 549

Bibliogr. dziejów oświaty, t. 2, poz. 4602

89. Wskazówki światowe w różnych okolicznościach życia; Album prawd; Rozrywki umysłowe. – Kraków : nakł. Księgarni J. M. Himmelblaua, 1884. – 190 s. ; 14 cm. **A**

Sygn. BJ: 4804 I

90. Książeczka o dobrych zwyczajach towarzyskich. – Cieszyn : nakł. Edwarda Feitzingera, [1885]. – 61, [1] s. ; 18 cm. – (Książeczki Ludowe ; t. 503). **A**

Rok wyd. wg: Estr. XIX w., 1881–1900, t. 2, s. 382

Sygn. BJ: 91124 I

91. Kodeks światowy, czyli znajomość życia we wszelakich stosunkach z ludźmi: na podstawie najlepszych źródeł / [Louise Alquié de Rieuepeyroux] ; ułożył Spirydion [wł. nazw. Edward Lubowski]. – Wyd. 2. przejr. i znacznie powiększone. – Kraków : G. Gebethner i Sp., 1886. – [2], 211 s. ; 16 cm. **A**

Estr. XIX w., 1881–1900, t. 4, s. 211

Szymczak, s. 162

BN; Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. C. Norwida w Zielonej Górze
Dostęp *online*: <https://polona.pl/item/37524467/6/> [21.03.2017]

92. To nie wypada! : podręcznik, w którym wykazano, co jest niewłaściwe i niestosowne w postępowaniu i w mowie, a z czym się często spotkać można / według angielskiego przez Ludmiłę Hupkową nauczycielkę. – Tarnów : Karol Raschka, 1886. – 69 s., [1] s. ; 18 cm.

NE, t. 10, s. 447: BN
Szymczak, s. 164

93. Zasady i przepisy dobrego wychowania według Albana Sztolca, dla użytku rodziców, nauczycieli, duchownych i innych wychowawców / opracował K. Prawdzic [wł. nazw. Zygmunt Gorazdowski]. – Lwów : nakł. ks. Z. Gorazdowskiego, 1886. – 304, [3] s. ; 19 cm. A

Sygn. BJ: 5332 I

94. Brewiarzyk salonowy : prawidła i wskazówki zachowania dobrego tonu w życiu towarzyskim / oprac. Izydor Poeche. – Rzeszów : nakł. Księgarni J. A. Pelara (H. Czerny), 1887. – VII, [3], 230 s. ; 18 cm. A

Sygn. BJ: B 504 I

Dostęp *online*: <http://www.pbc.rzeszow.pl/dlibra/doccontent?id=9823&from=FBC> [21.03.2017]

95. Nie przystoi albo prawidła grzecznego zachowania się przy stole, w mowie i w życiu społecznym, a tem samem uniknięcia wyrażających się ztąd nieprzyjemności. – Lwów : nakł. Leona Bodeka, 1887. – 32 s. ; 15 cm. A

Sygn. BJ: 65178 I

96. Nie wypada : podręcznik prostujący najczęściej popełniane błędy w życiu towarzyskim i języku: wolny przekład z angielskiego „Don't” / [Oliver Bell Bunce]. – Warszawa : T. Paprocki i Sp., 1887. – VI, [2], 118 s. ; 18 cm.

Wyd. anon.

NE, t. 4, s. 251

Szymczak, s. 164

BN

97. Jak żyć z ludźmi?. – Warszawa : Wydaw. A. J. Wiśniakowskiego, 1888. – 73, V s.

Estr. XIX w., 1881–1900, t. 2, s. 166

Szymczak, s. 164

98. Pamiętaj, zastanów się!: ochrona w doli i niedoli: kiedy, gdzie i jak postępować, ażeby być lubianym i szczęśliwym / naśladowane z angielskiego. – Warszawa : nakł. Maurycego Orgelbranda, 1888 (Warszawa : Druk Stanisława Niemiry). – 79, [1] s. ; 16 cm. A

Sygn. BJ: B 296108 I Archiw.; 31313 I

Dostęp *online*: <http://rcin.org.pl/ifis/publication/18976> [21.03.2017]

99. Skarbiec dla rodzin w mieście i na wsi: [t. 1]. – Warszawa : Wydaw. Biesiady Literackiej, 1888. – II, 380 s. – (Jak sobie radzić). A

Sygn. BJ: 51210 I

Dostęp *online*: <http://kpbc.umk.pl/publication/100026> [21.03.2017]

100. Skarbiec dla rodzin w mieście i na wsi: t. 2. – Warszawa : Wydaw. Biesiady Literackiej, [1888]. – 252, II s. – (Jak sobie radzić). A

Estr. XIX w., 1881–1900, t. 4, s. 168

Szymczak, s. 164

BN; BUTor.; Biblioteka im. Jana Pawła II Wyższego Seminarium Duchownego Diecezji Legnickiej; Kolegium Filozoficzno-Teologiczne oo. Dominikanów w Krakowie

Dostęp *online*: <http://kpbc.umk.pl/publication/100026> [21.03.2017]

101. Nie wypada : czego czynić lub mówić nie wypada w towarzystwie. – Milwaukee, Wis.: druk. Kuryera Polskiego, 1889.

Estr. XIX w., 1881–1900, t. 3, s. 244

102. Nie wypada : podręcznik prostujący najczęściej popełniane błędy w życiu towarzyskim i języku: z angielskiego / [Oliver Bell Bunce]. – Wyd. 2. – Warszawa : nakł. T. Paprockiego, 1889. – 118 s.

Wyd. anon.

Estr. XIX w., 1881–1900, t. 3, s. 244

103. Poradnik dla młodych osób w świat wstępujących: ułożony dla użytku tychże / przez Wielkopolankę [wł. nazw. Wanda z Szymańskich Reichsteinowa]. – Poznań : druk. Dziennika Poznańskiego, 1891. – IV, 283 s. ; 19,5 cm. A

Sygn. BJ: 664060 II

Dostęp *online*: <http://ebuw.uw.edu.pl/dlibra/doccontent?id=7542> [21.03.2017]

104. Przepisy obyczajności i przyzwoitości, które spełniać winni ludzie dobrze wychowani. – Warszawa : [s.n.], 1891. – 39, [1] s. ; 18 cm.

Szymczak, s. 164

BN

105. Kodeks światowy, czyli znajomość życia we wszelakich stosunkach z ludźmi: na podstawie najlepszych źródeł / [Louise Alquié de Rieuepeyroux] ; ułożył Spirydion [wł. nazw. Edward Lubowski]. – Wyd. 3. przejrz. i znacznie powiększone. – Warszawa : nakł. Gebethnera i Wolffa, 1892. – 239 s. A

Wyd. anon.

Estr. XIX w., 1881–1900, t. 4, s. 211

Szymczak, s. 162

BN

Dostęp *online*: <https://polona.pl/item/37524468/6/> [21.03.2017]

106. Zwyczaje towarzyskie dla osób duchownych / podług ks. L. Branchereau zastosował do potrzeb miejscowych i wydał ks. Władysław Szcześniak. – Warszawa : druk. St. Niemiery, 1893. – VIII, 282, [2], II s. ; 21 cm. A

Sygn. BJ: 649641 II

107. Zwyczaje towarzyskie / Baronowa Staffe [Blanche Staffe] ; z języka francuskiego przełożyła M. N. B. – Lwów, 1894.

Szymczak, s. 164

108. Nauka dobrego sprawowania się: dla wiejskich dzieci / W. W. – Wyd. 2. – Wadowice : nakł. B. Gorczyńskiego, 1895. – 38 s. ; 18 cm. **A**

Sygn. BJ: 31372 I

109. Prawidła przyzwoitości dla kochanych dzieci / napisał ojciec Bogumił [wł. nazw. Piotr Paliński]. – Poznań : W. Simon, 1895. – 15 s. ; 23 cm.

BN

110. Wskazówki dobrego tonu, czyli Sztuka życia towarzyskiego dla dorastających pań. – Wyd. 3 powiększ. – Lwów : nakł. i druk. W. Manieckiego, 1895. – 120 s. ; 16 cm.

Bibliogr. dziejów oświaty, t. 2, poz. 4602.; Hilchen, poz. 16

BN

111. Tajemnice szczęścia : krótkie wskazówki, zasady i reguły życia, które przydatne być mogą dla każdego / K. Korzyniowski. – Lwów : nakł. aut., 1896. – 15 s. ; 23 cm.

Szymczak, s. 165

BN

112. Kancelaria domowa ze szkołą towarzyskiej ogłady, czyli nauka porządnego i poprawnego pisania listów oraz prawidła i wskazówki należytego i przyzwoitego zachowania się w życiu towarzyskim dla podoficerów, żandarmerii, straży skarbowej, akcyzowej, pożarnej, rękodzielników, mieszczan, oficjalistów a zarazem i dla początkujących urzędników / Izydor Poeche. – Brody : nakł. F. Westa, 1897. – [4], 186 s. ; 22 cm.

Estr. XIX w., 1881–1900, t. 3, s. 401

Szymczak, s. 165

BN; BZNiOssol.

113. Prawidła grzeczności i przyzwoitości dla wszystkich stanów, a mianowicie dla kochanego ludu polskiego / spisał P[iotr] Paliński. – Poznań : nakł. aut., 1897. – [2], 148, [2] s. ; 23 cm.

BN

114. Przewodnik życia: według znakomitych autorów i własnego praktycznego doświadczenia / oprac. Cholewa [wł. nazw. Antoni Kleczkowski]. – Rzeszów : nakł. Księgarni J. A. Pelara, 1897. – VIII, 186, V s. ; 20 cm. **A**

Sygn. BJ: 2346 I

115. Jak żyć z ludźmi : popularny wykład zwyczajów towarzyskich. – Wyd. 3. – Warszawa : nakł. W. Wodzyńskiego, 1898. – 77, III s. ; 14 cm. **A**

Tyt. okładkowy: Katechizm życia

Estr. XIX w., 1881–1900, t. 2, s. 166

Dostęp *online*: <http://polona.pl/item/31999432> [21.03.2017]

BN

116. Kodeks światowy, czyli znajomość życia we wszelkich stosunkach z ludźmi: na podstawie najlepszych źródeł / [Louise Alquié de Rieuepeyroux] ułożył Spirydion [wł. nazw. Edward Lubowski]. – Wyd. 4 przejrz. i znacznie powiększ. – Warszawa : nakł. Gebethnera i Wolffa, [1898]. – [4], 239 s. ; 16 cm. **A**

Sygn. BJ: 5194 I

117. Zwyczaje towarzyskie / baronowa Staffe [Blanche Staffe] ; z jęz. fr. przeł. M.N.B. – Lwów : nakł. K. S. Jakubowskiego, 1898. – [6], V, [1], 272 s. ; 20 cm. **A**

Sygn. BJ: 5123 I

118. Przewodnik życia światowego. – Warszawa : nakł. Warszawskiego Tow. Akcyjnego Artystyczno–Wydawniczego, 1900. – 262 s. ; 19 cm. **A**

Szymczak, s. 165

BN; BUPozn; BUTor; Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Lublinie

Dostęp *online*: <http://bc.wbp.lublin.pl/dlibra/docmetadata?id=11001> [21.03.2017]

119. Wesele: poradnik dla wstępujących w związki małżeńskie / Mieczysław Rościszewski [wł. nazw. Bolesław Londyński]. – Warszawa : nakł. A. G. Dubowskiego, 1900. – 48 s.

Estr. XIX w., 1881–1900, t. 4, s. 58

Szymczak, s. 165

120. Zwyczaje towarzyskie (*le savoir-vivre*) w ważniejszych okolicznościach życia przyjęte, według dzieł francuskich spisane / [Louise Alquié de Rieuepeyroux ; tłum. Z. Sarnecki]. – Wyd. 3. – Kraków : Spółka Wydaw. Pol., 1900. – 266, [2] s. ; 22 cm. **A**

Wyd. anon.

Estr. XIX w., 1881–1900, t. 4, s. 634

Sygn. BJ: 727608 II

121. Przepisy właściwego zachowania się w towarzystwie / zebr. Kazimierz Kalinowski. – Warszawa : Wydaw. M. Arcta, 1901. – 92, [1] s. ; 13 cm. – (Książki dla Wszystkich ; 24/25).

Bibliogr. 1901–1939, t. 14, poz. 101878: BN, BUPozn.

Szymczak, s. 165

122. Sto rad i upomnień udziela Józef siostrze swej Stefanii / [Józef Lenartowicz]. – [Przemyśl : s.n.], 1903. – 64 s. ; 18 cm.

BN

123. Zwyczaje towarzyskie (*le savoir-vivre*) w ważniejszych okolicznościach życia przyjęte: według dzieł francuskich spisane / [Louise Alquié de Rieuepeyroux ; tłum. Z. Sarnecki]. – Wyd. 4. – Kraków : Spółka Wydaw. Pol., 1903. – 266, [2] s. ; 21 cm. **A**

Wyd. anon.

Sygn. BJ: 677949 II

124. Dobry ton : szkoła pożycia z ludźmi wszelkich stanów w stosunkach poufnych i ceremonialnych: umiejętność dystyngowanego zachowania się w salonie, w teatrze, w resursie, w sklepie, na ulicy itp.: zwyczaje i obyczaje życia towarzyskiego w różnych jego przejawach: podręcznik praktyczny dla pań i panów / oprac. według najświeższych źródeł obcych i osobistych spostrzeżeń autora [Mieczysława Rościszewskiego ; wł. nazw. Bolesław Londyński] na gruncie swojskim. – Warszawa : Jan Fiszer ; Lwów : Księgarnia Narodowa, 1905. – 181, [3] s. ; 18 cm. **A**

Hilchen, poz. 22

BN; BUTor; BUWar.; Kolegium Filozoficzno-Teologiczne oo. Dominikanów w Krakowie

Dostęp *online*: <http://www.sbc.org.pl/dlibra/doccontent?id=47094> [21.03.2017]

oraz: <http://polona.pl/item/18742710> [21.03.2017]

125. Księga obyczajów towarzyskich: kodeks wypróbowanych przepisów, porad i wskazówek [...]: obowiązki ludzi różnych sfer i stanów w ich stosunkach wzajemnych: dzieło źródłowe, w sześciu częściach, opracowane dla osób starszych i młodszych, dla Pań i Panów, bez względu na ich warunki materialne i stanowiska społeczne / Mieczysław Rościszewski [wł. nazw. Bolesław Londyński]. – Lwów ; Złoczów : nakł. i druk. Wilhelma Zukerkandla, [1905]. – VII, [1], 395 s. ; 15 cm. – (Biblioteka Powszechna Zukerkandla ; nr 535–540). **A**

Sygn. BJ: 80560 I 535–540

Dostęp *online*: <http://www.sbc.org.pl/dlibra/doccontent?id=16970> [21.03.2017]

126. Panna dorosła w rodzinie i społeczeństwie : podręcznik życia praktycznego dla dziewcząt polskich wszelkich stanów opracowany na podstawie licznych źródeł swojskich i obcych / Mieczysław Rościszewski [wł. nazw. Bolesław Londyński]. – Warszawa : nakł.

A. G. Dubowskiego, 1905. – IX, [1], 276 s. ; 22 cm. **A**

Sygn. BJ: B 12264 II; B 330883 II

Dostęp *online*: <https://polona.pl/item/595348/4/> [21.03.2017]

127. Przepisy właściwego zachowania się wśród ludzi / zebr. K. K. [Kazimierz Kalinowski]. – Wyd. 2 przejrz. i popr. – Warszawa : Wydaw. M. Arcta, 1905. – 96 s. – (Książki dla Wszystkich ; 24).

Bibliogr. 1901–1939, t. 14, poz. 101879

128. Kodeks światowy, czyli znajomość życia we wszelakich stosunkach z ludźmi: na podstawie najlepszych źródeł ułożony / [Louise Alquié de Rieuepeyroux] ; [tłum. i oprac.] Spirydion [wł. nazw. Edward Lubowski]. – Wyd. nowe. – Warszawa : nakł. Gebethner i Wolff ; Kraków : G. Gebethner i Sp., 1907. – [2], 239 s. ; 15 cm. **A**

Wyd. anon.

Sygn. BJ: 81590 I

Dostęp *online*: <https://polona.pl/item/31236022/6/> [21.03.2017]

129. Zwyczaję towarzyskie / Baronowa Staffe [Blanche Staffe] ; przekł. z fr. M.N.B. – Wyd. 2. – Lwów : K. S. Jakubowski ; Warszawa : E. Wende i Sp., [1907]. – [4], 278 s. ; 19 cm. **A**

BN

Dostęp *online*: <https://polona.pl/item/18742719/6/> [21.03.2017]

130. Sto rad i upomnień udziela Józef siostrze swej Stefanii / [Józef Lenartowicz]. – Lwów : XX. Pallotyni, 1909. – 72 s. ; 18 cm.

BN

131. Polityk, czyli zbiór praktycznych uwag, jak się należy przyzwoicie zachować w towarzystwie i unikać najbardziej rażących nawyknień: dla wszystkich, którzy tego potrzebują / [ks. Franciszek Namysłowski]. – Kraków : nakł. aut., 1910. – 177, [1], IV s. ; 18 cm. **A**

Sygn. BJ: 83995 I

Dostęp *online*: <https://polona.pl/item/31999442/4/> [21.03.2017]

132. Formy towarzyskie : prawidła i wskazówki przyzwoitego zachowania się w różnych chwilach życia / oprac. W[o]jciech Galant. – Mikołów : K. Miarka, [1911]. – 200 s. ; 14 cm. **A**

Bibliogr. 1901–1939, t. 8, poz. 63615: BN

Szymczak, s. 166

Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Bydgoszczy; Wojewódzka Biblioteka Publiczna – Książnica Kopernikańska w Toruniu; Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. dr. W. Bełzy w Bydgoszczy; Wydział Teologiczny UAM w Poznaniu

Dostęp *online*: <http://www.sbc.org.pl/dlibra/doccontent?id=26466> [21.03.2017]

133. Jak żyć należy / napisał dr [Edouard] Toulouse ; przeł. Adolf Strzelecki. – Warszawa : Wydaw. M. Arcta, 1911. – [4], 284 s. ; 20 cm. – (Księgi Życia i Ducha). **A**

Sygn. BJ: 84841 I

134. Kodeks światowy, czyli znajomość życia we wszelkich stosunkach z ludźmi: na podstawie najlepszych źródeł ułożony / [Louise Alquié de Rieuepeyroux] [tłum. i oprac.] Spirydion [wł. nazw. Edward Lubowski]. – Wyd. nowe przer. i uzupełn. – Warszawa : nakł. Gebethner i Wolff ; Kraków : G. Gebethner, [1911]. – [4], 227 s. ; 16 cm. **A**

Wyd. anon.

Sygn. BJ: 86807 I; 860812 I

135. Krótki podręcznik zwyczajów towarzyskich dla osób duchownych według „Asceetyki kapłańskiej” / Józef-Sebastian Pelczar. – Wilno : druk Witolda Kopcia, 1911. – 106, [1] s. ;

20 cm. **A**

Sygn. BJ: 71011 I

Bąbel, Grabowska, s. 228

Dostęp *online*: <http://pbc.biaman.pl/dlibra/doccontent?id=23432> [21.03.2017]

136. Sztuka życia i zagadnienia życia / M[ax] Haushofer ; przekł. Antoniego Krasnowolskiego. – Warszawa : Wydaw. M. Arcta, 1911. – 388 s. ; 19 cm. –

(Księgi Życia i Ducha). A

Sygn. BJ: 97018 I

Dostęp *online*: <http://rcin.org.pl/dlibra/doccontent?id=9130> [21.03.2017]

137. Formy towarzyskie : prawidła i wskazówki przyzwoitego zachowania się w różnych chwilach życia / oprac. W[o]jciech Galant. – Mikołów ; Warszawa : nakł. K. Miarki, [1912]. – 200 s. ; 14 cm. A

Sygn. BJ: 65123 I

Dostęp *online*: <http://www.sbc.org.pl/dlibra/doccontent?id=26466> [21.03.2017]

138. Jaką młoda dziewczyna być powinna / Nixon Waterman ; przeł. [z ang.] Emilia Węclawska. – Warszawa : nakł. Gebethnera i Wolffa ; Kraków : G. Gebethner, 1912. – [4], 104 s. ; 15 cm. A

Sygn. BJ: 87378 I

Dostęp *online*: <http://dlibra.bibliotekaelblaska.pl/dlibra/docmetadata?id=27053&from=publication> [21.03.2017]

139. Przewodnik towarzyski / Włodzimierz Kaczorowski. – Jarosław : M. Gustowicz, 1912. – 79 s. ; 16 cm.

BN

140. Zasady przyzwoitego zachowania się uczniów szkół średnich / według Juliusza Wisnara ; oprac. Jan Piątek ; ilustr. Władysław Witwicki. – Lwów : nakł. Towarzystwa Nauczycieli Szkół Wyższych, 1912. – [4], 47 s. ; 20 cm. A

Sygn. BJ: 77720 II

Dostęp *online*: <http://delibra.bg.polsl.pl/dlibra/doccontent?id=25037> [21.03.2017]

141. Dobry ton: szkoła pożycia z ludźmi wszelkich stanów w stosunkach poufnych i ceremonialnych: umiejętność dystygowanego zachowania się w salonie, w teatrze, w resursie, w sklepie, na ulicy itp. : podręcznik praktyczny dla pań i panów / Mieczysław Rościszewski [wł. nazw. Bolesław Londyński]. – Wyd. 2. – Warszawa : nakł. Księgarni Jana Fiszera, 1913. – 189, [3] s. A

Szymczak, s. 166

Dostęp *online*: <http://tpn.pbp.webd.pl/wwwdigi/rosciszewskidobryton/index.html> [21.03.2017]

142. Jakim chłopiec być powinien / Nixon Waterman ; przekł. J. M. [krypt.]. – Warszawa : nakł. Gebethnera i Wolfa ; Kraków : G. Gebethner i Sp., 1913. – [4], 123 s. ; 15 cm. A

Sygn. BJ: 88437 I; B 185514 I

143. O przyzwoitem zachowaniu się młodej panienci; O pielęgnowaniu zdrowia / oprac. Józefa Swobodówna i Eugenia Horoszkiewiczowa ; il. Maria Dankówna. – Kraków : nakł. Stowarzyszenia Nauczycielek, 1913. – 62 s. : il. ; 18 cm. A

Sygn. BJ: 360454 I; 881249 I

Dostęp *online*: <http://bc.wbp.lublin.pl/dlibra/docmetadata?id=2800&from=publication> [21.03.2017]

144. Zasady dobrego wychowania / ks. A. C. – Oświęcim : nakł. XX. Salezjanów, 1913 (Podgórze : druk. W. Poturalskiego). – 254, [2] s. ; 19 cm. **A**

Sygn. BJ: 89303 I

145. Zasady przyzwoitego zachowania się uczniów szkół średnich / według Juliusza Wisnara, oprac. Jan Piątek ; il. Władysław Witwicki. – Wyd. 2. – Lwów : nakł. Towarzystwa Nauczycieli Szkół Wyższych ; Warszawa : E. Wende i Sp., 1913. – 46 s., [10] k. : il. ; 19 cm. **A**

Sygn. BJ: B 365330 I

Dostęp *online*: <http://bc.radom.pl/dlibra/doccontent?id=8496> [21.03.2017]

146. O grzeczności : dla użytku w szkołach parafialnych / ułożone przez Braci Maryi ; przetł. z ang. – Dayton, Ohio ; Clayton, Mo. : [s.n.], 1914. – 107 s., [1] k. : il. ; 17 cm. **A**

Sygn. BJ: B 475077 I

Dostęp *online*: <https://polona.pl/item/31999438/6/> [21.03.2017]

147. Przepisy właściwego zachowania się wśród ludzi / zebr. K. K. [Kazimierz Kalinowski]. – Wyd. 3. przejrz. i uzup. – Warszawa : Wydaw. M. Arcta, 1914. – 102 s. ; 14 cm. – (Książki dla Wszystkich ; nr 24). **A**

Sygn. BJ: 89801 I 24

148. Katechizm rycerski / Adam Kazimierz Czartoryski ; wyd. i przedm. poprzedził Henryk Mościcki. – Warszawa, Lublin, Łódź : Gebethner i Wolff ; Kraków : G. Gebethner ; (New York The Polish Book Import. Co), 1916. – 62 s. ; 19 cm. **A**

Sygn. BJ: B 313 I

Dostęp *online*: <http://www.dbc.wroc.pl/dlibra/docmetadata?id=1668&from=publication> [21.03.2017]

149. Katechizm rycerski / Adam Kazimierz Czartoryski ; wyd. i przedm. poprzedził Henryk Mościcki. – Warszawa [etc.] : Gebethner i Wolf, 1916. – 62 s. ; 19 cm. – (Biblioteczka Uniwersytetów Ludowych i Młodzieży Szkolnej ; 177).

BN

150. Polityk, czyli zbiór praktycznych uwag, jak się należy przyzwoicie zachować w towarzystwie i unikać najbardziej rażących nawyków: dla wszystkich, którzy chcą być porządnymi ludźmi / [ks. Franciszek Namysłowski]. – Wyd. 2 przejrz. i rozsz. – Kraków : nakł. i druk. E. i K. Koziańskich, 1916. – 459 s. : err. ; 19 cm. **A**

Sygn. BJ: 75738 I

151. Sto rad i upomnień udziela Józef siostrze swej Stefanii / [Józef Lenartowicz]. – Wyd. 3. – Tarnów : nakł. aut., druk. Józefa Pisza, 1916. – 73 s. ; 16 cm. **A**

Sygn. BJ: 65052 I

152. Człowiek dobrze wychowany, czyli Wskazówki odpowiedniego zachowania się w domu i w towarzystwie. – Stevens Point, Wis. : [s.n.], cop. 1917. – 94, [1] s. ; 19 cm. **A**
BN

Dostęp *online*: <https://polona.pl/item/31354654/2/> [21.03.2017]

153. Dobry ton : szkoła pożycia z ludźmi wszelkich stanów w stosunkach poufnych i ceremonialnych: umiejętność dystygowanego zachowania się w salonie, w teatrze, w resursie, w sklepie, na ulicy itp. : podręcznik praktyczny dla pań i panów/ Mieczysław Rościszewski [wł. nazw. Bolesław Londyński]. – Wyd. 3. – Warszawa : nakł. Księgarni Jana Fiszera, 1918. – 172, [2] s. ; 18 cm.

Bibliogr. dziejów oświaty, poz. 4595; Szymczak, s. 166

BN; BŚl.

154. Dobry ton : szkoła pożycia z ludźmi wszelkich stanów w stosunkach poufnych i ceremonialnych: umiejętność dystygowanego zachowania się w salonie, w teatrze, w resursie, w sklepie, na ulicy itp. : podręcznik praktyczny dla pań i panów/ Mieczysław Rościszewski [pseud. ; wł. nazw. Bolesław Londyński]. – Kraków [Lwów ?], 1918.

Bibliogr. dziejów oświaty, poz. 4595 [miejsce wyd.: Kraków]; Szymczak, s. 166 [miejsce wyd.: Lwów]

155. Kodeks światowy, czyli znajomość życia we wszelkich stosunkach z ludźmi / [Louise Alquié de Rieuepeyroux] ; [tłum. i oprac.] Spirydion [wł. nazw. Edward Lubowski]. – Wyd. nowe przerob. i uzup. – Warszawa : nakł. Gebethnera i Wolffa ; Kraków : G. Gebethner, druk. L. Anczyca, [1918]. – [4], 227 s. ; 16 cm. **A**

Wyd. anon.

Sygn. BJ: 78551 I

156. Zasady kulturalnych form towarzyskich / napisał dla polskiej młodzieży ks. Mieczysław Kuznowicz. – Kraków : nakł. i druk. W. L. Anczyca, 1918. – [4], 143 s. ; 18 cm. **A**

Sygn. BJ: 78075 I

157. Zasady kulturalnych form towarzyskich / napisał dla polskiej młodzieży ks. Mieczysław Kuznowicz. – Wyd. 2. – Kraków : nakł. Związku Polskiej Młodzieży Rękodzielniczej, 1919. – 175 s. ; 16 cm. **A**

Sygn. BJ: 511018 I

158. Zwyczaje towarzyskie (*le savoir-vivre*) w ważniejszych okolicznościach życia przyjęte / [Louise Alquié de Rieuepeyroux]. – Wyd. 5. – Zakopane : nakł. Księgarni Podhalańskiej (A. Z. Zembaty) ; Poznań: M. Niemierkiewicz, [1919]. – 268, [2] s. ; 21 cm. **A**

Wyd. anon.

Sygn. BJ: 353331 II

159. Dobry ton : szkoła pożycia z ludźmi wszelkich stanów w stosunkach poufnych i ceremonialnych [...] : podręcznik praktyczny dla pań i panów / Mieczysław Rościszewski [wł. nazw. Bolesław Londyński]. – Wyd. 4. – Warszawa : nakł. Księgarni Jana Fiszera, 1920. – 172, [2] s. ; 17 cm. **A**

Sygn. BJ: 745435 I

159 a. Gute ziten un šehne manjeren: lojt di modernste begrifen fun leben un ercihung / G. Vheitmen. – [Warszawa] : Unser leben, [1920?]. – 155, [2] s.

Język tekstu: jidysz

Inna transliteracja nazwy aut.: Vhaytman G.

Inna transliteracja tytułu: Gute zitrn un shehne manyern

Dostęp *online*: <http://www.yiddishbookcenter.org/collections/yiddish-books/spb-gutezitrnsh00vh/vhaytman-g-gute-zitrn-un-shehne-manyern> [21.03.2017]

160. Salon i kobieta : (z estetyki i z dziejów życia towarzyskiego) / Władysław Łoziński ; przyg. do druku i wyd. Mieczysław Treter. – Lwów : Gubrynowicz i Syn, H. Altenberg, 1921. – VIII, 212 s., tabl. 29, ryc. ; 23 cm. **A**

Sygn. BJ: 351036 II; 861566 II

Dostęp *online*: <http://bc.radom.pl/dlibra/doccontent?id=17777> [21.03.2017]

161. Zwyczaje towarzyskie: [...] : podręcznik praktyczny dla pań i panów / Mieczysław Rościszewski [wł. nazw. Bolesław Londyński]. – Lwów : Spółka Nakł. Merkur, 1921. – VII, [1], 171, [3] s. ; 24 cm. **A**

Sygn. BJ: 748281 II

Dostęp *online*: <http://polona.pl/item/17762609> [21.03.2017]

162. Dziewczyna, której za żonę brać się nie powinno... : rady i wskazówki / R[einhold] Gerling ; tł. Ignacy Nikorowicz. ; [wyd. Roman Hernicz i Adam Hampel]. – Lwów [etc.] : nakł. „Głosu Wiedeńskiego”, 1922. – 46 s. : il. ; 20 cm. **A**

Pseud. pierwszego wydawcy poza s. tyt., nazwa: Roman Haber.

Sygn. BJ: 666728 II Rara

163. Zasady kulturalnych form towarzyskich / napisał dla polskiej młodzieży ks. Mieczysław Kuznowicz. – Wyd. 3. – Kraków : nakł. Sekcji Prasowej Z. M. R. i P. w Krakowie, 1922. – 175 s. ; 14 cm. **A**

Sygn. BJ: 78075 I

164. Zwyczaje towarzyskie (*le savoir-vivre*) w ważniejszych okolicznościach życia przyjęte / [Louise Alquié de Rieuepeyroux]. – Wyd. 6. – Kraków : nakł. Księgarni J. Czerneckiego, [1922]. – 226, [2] s. ; 20 cm. **A**

Wyd. anon.

Bibliogr. 1901–1900, t. 1, poz. 2433

Sygn. BJ: 870353 I; 860101 I ; B 120661 I Archiw.

Dostęp *online*: <http://cyfrowa.chbp.chelm.pl/dlibra/docmetadata?id=10118&dirids=1&tab=2> [21.03.2017]

165. Dziewczyna, której za żonę brać się nie powinno... : rady i wskazówki / R[einhold] Gerling ; tł. Ignacy Nikorowicz. – Wyd. 2 przejr. i rozsz. – Wiedeń : nakł. „Przełądu Polskiego”, 1923. – 46, [2] s. : il. ; 22 cm. **A**

Sygn. BJ: B 239336 II

166. Mężczyzna, którego na męża wybierać nie wolno! : jakich mężczyzn unikać należy : wskazówki i ostrzeżenia dla dziewcząt / przez [Reinholda] Gerlinga ; z 7 wyd. niem. tłumaczył L. H. – Warszawa : [s.n.], 1923. – 48 s. : il. ; 20 cm.

Szopa-Strzelezyk, s. 71

Bibliogr. 1901–1939, t. 9, poz. 66976: BN, BUWarsz.

167. Jak się zachować w towarzystwie? (Dobry ton) / Marjan Rościszowski. – Lwów : M. Bodek, 1924. – 78, [2] s. ; 18 cm.

BN

168. Kodeks światowy : przykazania grzeczności i przyzwoitości / oprac. Em. Janowicz. – Mikołów : Wydawn. Dzieł Ludowych K. Miarka, [1924]. – 145, [2] s. ; 17 cm.

A

Sygn. BJ: 735934 I

169. Katechizm rycerski / Adam Kazimierz Czartoryski ; wyd. i przedm. poprzedził Henryk Mościcki. – Wyd. 2. – Warszawa : nakł. Gebethnera i Wolffa, 1925. – 62 s. ; 18 cm. – (Biblioteczka Uniwersytetów Ludowych i Młodzieży Szkolnej ; 177). A

Sygn. BJ: 360034 I 177 [nieodnaleziony]; 360401 I 177

170. Formy towarzyskie : prawidła i wskazówki przyzwoitego zachowania się w różnych chwilach życia / W[ojcich] Galant. – Mikołów : Wydawn. Dzieł Ludowych K. Miarka, [1926]. – 218 s. ; 14 cm.

Bibliogr. 1901–1939, t. 8, poz. 63617

Szymczak, s. 166

171. Jak się zachować w towarzystwie? / Marjan Rościszowski. – Lwów : M. Bodek, 1926. – 77, [1] s. ; 18 cm.

BN

172. Sztuka życia / Łada [wł. nazw. Adam Łada Cybulski]. – Lwów : nakł. Księgarni Polskiej B. Połonieckiego, 1926. – VIII, 240 s. ; 18 cm. A

Sygn. BJ: 870654 I

173. Kodeks towarzyski : jak się powinien zachować Człowiek Wytworny w domu i po za [!] domem : podręcznik dobrych obyczajów towarzyskich, według ostatnich wymagań wychowania i życia / Sebastjan Arhens [wł. nazw. Seweryn Albert Hartman]. – Warszawa : Wydaw. Księgarni Popularnej, [1927]. – 63, [1] s. ; 20 cm. A

Sygn. BJ: B 2846 II

174. Sto rad i upomnień udziela Józef siostrze swej Stefanii / [Józef Lenartowicz]. – Wyd. 4. – Warszawa : Wydaw. Księży Pallotynów, 1927. – [8], 52 s. ; 16 cm. A

Sygn. BJ: B 10676 I

175. Jak się zachować w towarzystwie? : (dobry ton) / Marjan Rościszowski. – Wyd. 3. – Lwów : Maksymilian Bodek, 1928. – [1], 77, [1] s. ; 16 cm.

BN

176. Mężczyźni, którzy na mężów się nie nadają... : uwagi, porady i wskazówki / R[einhold] Gerling ; tłum. Ignacy Nikorowicz. – Warszawa : Księgarnia Popularna, [1928]. – 32 s. : il. ; 23 cm.

Sygn. BJ: 596501 II [BRAK]

Bibliogr. 1901–1939, t. 9, poz. 66977: BN

177. Pouczenie o zachowaniu się mężów zaufania przy wyborach. – Warszawa, 1928. Bloch, s. 77

178. Sto rad i upomnień udziela Józef siostrze swej Stefanii / [Józef Lenartowicz]. – Wyd. 5. – Warszawa : Wydaw. Księży Pallotynów, 1928. – 62 s. ; 18 cm.

BN

179. Umiejętność zachowania się w domu i w świecie / oprac. M[aria] Gołąbowa. – Warszawa : „Bluszcz”, [1928]. – 38, [1] s. : il. ; 24 cm. – (Życie Praktyczne : wydawnictwo poświęcone sprawom prowadzenia domu i gospodarstwa kobiecego ; nr 36).

Bibliogr. 1901–1939, t. 9, poz. 71752: BN, BUPozn., BUWarsz.

Bloch, s. 45

180. Zasady i nakazy dobrego wychowania : zwyczaje życia codziennego, etykieta życia publicznego, stosunki towarzyskie, wizyty, przyjęcia i zabawy, kalendarz towarzyski, obyczaje wielkoświatowe i dyplomatyczne, strój obowiązujący, sprawy honorowe, korespondencja: według zwyczajów współczesnych / oprac. Maria Vauban i Michał Kurcewicz. – Warszawa : Wydaw. M. Arcta, 1928. – 142, [2] s. ; 19 cm. – (Książki dla Wszystkich ; nr 712–715).

BN

181. Zasady i nakazy dobrego wychowania : zwyczaje życia codziennego, etykieta życia publicznego, stosunki towarzyskie, wizyty, przyjęcia i zabawy, kalendarz towarzyski, obyczaje wielkoświatowe i dyplomatyczne, strój obowiązujący, sprawy honorowe, korespondencja: według zwyczajów współczesnych / oprac. Marja Vauban i Michał Kurcewicz. – Wyd. 2. – Warszawa : Wydaw. M. Arcta, 1928. – 144, [2] s. ; 19 cm. – (Książki dla Wszystkich ; nr 712–715).

Hilchen, poz. 47

BUKat.; BUTor.; BUOlsz.; BUWarsz.; BUBydg.; Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Lublinie

182. Zasady i nakazy dobrego wychowania : zwyczaje życia codziennego, etykieta życia publicznego, stosunki towarzyskie, wizyty, przyjęcia i zabawy, kalendarz towarzyski, obyczaje wielkoświatowe i dyplomatyczne, strój obowiązujący, sprawy honorowe, korespondencja: według zwyczajów współczesnych / oprac. Maria Vauban i Michał Kurcewicz. – Wyd. 3. – Warszawa : Wydaw. M. Arcta, 1928. – 144, [2] s. ; 19 cm. – (Książki dla Wszystkich ; nr 712–715). A

Sygn. BJ: 89801 I 712–715

Dostęp *online*: <http://dlibra.umcs.lublin.pl/dlibra/doccontent?id=13657> [21.03.2017]

183. Zwyczaję towarzyskie : podręcznik praktyczny dla pań i panów : [...] / Mieczysław Rościszewski [wł. nazw. Bolesław Londyński]. – Lwów : Spółka Nakł. Merkur, 1928. – VII, [1], 171, [3] s. ; 23 cm. A

Sygn. BJ: 717139 II

Dostęp *online*: <http://cyfrowa.chbp.chelm.pl/dlibra/doccontent?id=9066&dirids=1> [21.03.2017]

184. Dobry ton nowoczesny : (kodeks towarzyski): jak zostać mężczyzną wytwornym: jak zostać wytworną kobietą / Ryszard Zahorski. – Warszawa : „Świt”, [1929]. – 72 s. ; 23 cm. A

Bloch, s. 62

BN; BŚI.

Dostęp *online*: <http://polona.pl/item/32005865> [21.03.2017]

185. Jak się zachować w towarzystwie? (Dobry ton) / Marjan Rościszowski. – Wyd. 4. – Lwów : M. Bodek, 1929. – 78 s. ; 18 cm.

BN

186. Jak stać się mistrzem życia / Kazimierz Radwan-Pragłowski. – Warszawa : Wydaw. M. Arcta, 1929. – 78, [2] s. ; 18 cm. – (Książki dla Wszystkich ; nr 722–724). A

Sygn. BJ: 89801 I 722–724

187. Kodeks towarzyski : jak się powinien zachować człowiek wytworny w domu i po za [!] domem : podręcznik dobrych obyczajów towarzyskich, według ostatnich wymagań wychowania i życia / Sebastjan Arhens [wł. nazw. Seweryn Albert Hartman]. – Wyd. 3. – Warszawa : Księgarnia Popularna, [1929]. – 63, [1] s. ; 22 cm.

Bibliogr. 1901–1939, t. 11, poz. 81635

BN

188. Prawidła życia : pedagogika dla młodzieży i dorosłych / Janusz Korczak. – Warszawa : Towarzystwo Wydawnicze, [1929]. – 143, [3] s. ; 18 cm. A

Sygn. BJ: 575211 I

Dostęp *online*: <https://polona.pl/item/13630670/6/> [21.03.2017]

189. Jak się zachować w towarzystwie? (Dobry ton) / Marjan Rościszowski. – Przemysł : M. Wahl, [ca 1930]. – 77, [1] s. ; 16 cm.

BN

190. O wychowanie „nowej kobiety”: (uwagi na czasie) / Józef Jacek Wnęk. – Kraków : druk. „Głosu Narodu” 1930. – 18 s. ; 16 cm. A

Art. druk. w „Głosie Narodu”, wrzesień 1930

Sygn. BJ: 205226 I

191. Sto rad i upomnień udziela Józef siostrze swej Stefani / [Józef Lenartowicz]. – Wyd. 6. – Warszawa : Wydaw. Księży Pallotynów, 1930. – [10], 52 s. ; 18 cm.

BN

192. Zasady i nakazy dobrego wychowania : zwyczaje życia codziennego, etykieta życia publicznego, stosunki towarzyskie, wizyty, przyjęcia i zabawy, kalendarz towarzyski, obyczaje wielkoświatowe i dyplomatyczne, strój obowiązujący, sprawy honorowe, korespondencja: według zwyczajów współczesnych / oprac. Maria Vauban i Michał Kurcewicz. – Wyd. 4. – Warszawa : Wydaw. M. Arcta, 1930. – 157, [3] s. ; 18 cm. – (Książki dla Wszystkich ; nr 712–715). **A**

Sygn. BJ: 800297 I

193. Zasady obyczajności / [Bronisława Niemirowa-Kasprzyńska]. – [Stany Zjednoczone Ameryki : s. n., ante 1930]. – 69, [2] s. ; 14 cm. **A**

Wyd. anon.

Bloch, s. 54

BN

Dostęp *online*: <https://polona.pl/item/31999447/2/> [21.03.2017]

194. Zasady przyzwoitego zachowania się młodzieży szkolnej / Jan Piątek ; il. Kamil Mackiewicz. – Wyd. 3. – Lwów ; Warszawa : Książnica Atlas, 1930. – 60 s. : rys. ; 16 cm.

A

Sygn. BJ: B 120350 I

195. Zasady przyzwoitego zachowania się młodzieży szkolnej / Jan Piątek ; il. Kamil Mackiewicz. – Wyd. 4. – Lwów : Książnica Atlas, 1930. – 60 s. ; 17 cm. **A**

Sygn. BJ: 662182 I

Dostęp *online*: <http://sbc.org.pl/dlibra/docmetadata?id=243609&from=pubindex&dirids=49&lp=16767> [21.03.2017]

196. Zwyczaje towarzyskie : podręcznik praktyczny dla pań i panów / Mieczysław Rościszewski [wł. nazw. Bolesław Londyński]. – Wyd. 2. – Warszawa : Biblioteka Dzieł Naukowych, 1930. – 255, [3] s. ; 19 cm. **A**

Sygn. BJ: 861465 I

Dostęp *online*: <http://www.polona.pl/dlibra/doccontent2?id=12257> [21.03.2017]

197. Dobre wychowanie na codzień / Well [wł. nazw. Jadwiga Kiewnarska]. – Poznań : Wydaw. Polskie R. Wegnera, [1931]. – 225, [2] s. ; 21 cm. **A**

Sygn. BJ: 203057 II; B 236966 II

Dostęp *online*: <https://polona.pl/item/31999430/8/> [21.03.2017]

198. Kodeks towarzyski / zebrał i ułożył ks. J[an] Mikusiński. – Miejsce Piastowe : Wydaw. Tow. św. Michała Archanioła, 1931. – 49, [1] s. ; 15 cm. **A**

Sygn. BJ: 123454 I

199. Podręcznik zwyczajów towarzyskich: dla osób duchownych / ks. Biskup [Józef Sebastian] Pelczar. – Wyd. nowe popr. – Włocławek : Księgarnia Powszechna, 1931. – 86, [2] s. ; 21 cm. **A**

Na okł. tytuł: Zwyczaje towarzyskie

Sygn. BJ: 209095 II

Dostęp *online*: <http://kpbc.umk.pl/publication/66491> [21.03.2017]

200. Kodeks towarzyski : jak się powinien zachować człowiek wytworny w domu i po za [!] domem : podręcznik dobrych obyczajów towarzyskich, według ostatnich wymagań wychowania i życia / Sebastjan Arhens [wł. nazw. Seweryn Albert Hartman]. – Warszawa : Wydaw. Księgarni Popularnej, [1932]. – 80 s. ; 23 cm.

BN

201. Kodeks towarzyski : jak się powinien zachować Człowiek Wytworny w domu i po za [!] domem : podręcznik dobrych obyczajów towarzyskich, według ostatnich wymagań wychowania i życia / Sebastjan Arhens [wł. nazw. Seweryn Albert Hartman]. – Wyd. 5. – Warszawa : Wydaw. Księgarni Popularnej, [1932]. – 80 s. ; 20 cm.

Bibliogr. 1901–1939, t. 11, poz. 81636; Hilchen, poz. 57

BN; Biblioteka Diecezjalna w Sandomierzu

202. O dobrych zwyczajach akademickich i potrzebie ich chowania w Polsce / Jan Wilczyński. – Wilno : Księgarnia Kazimierza Rutkiego, 1932. – IV, [2], 93 s. ; 21 cm. **A**

Sygn. BJ: 204172 II; 884463 II; B 1024 II

Dostęp *online*: <http://dlibra.umcs.lublin.pl/dlibra/doccontent?id=15963> [21.03.2017]

203. „Ty i ludzie” : o kulturze współżycia / Kaźmira Berkanówna. – [Poznań] : Księgarnia św. Wojciecha, 1933. – 87, [1] s. ; 19 cm. – (Biblioteczka Społeczna t. 2).

Bibliogr. 1901–1939, t. 2, poz. 12486

BN; BRacz.; Archidiecezjalne Wyższe Seminarium Duchowne w Białymstoku; Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Opolu; Wydział Teologiczny UAM w Poznaniu

204. Zwyczaje towarzyskie : (sztuka życia) / Jan Bulanda. – [s.l.] : Zakł. Graficzne Bolesława Szczuki, Wąbrzeźno Pom., 1933. – 50, [1] s. ; 23 cm. **A**

Sygn. BJ: 884304 II

205. Jak składać wizyty i przyjmować gości: prezentacja, tytuły i zwroty, różne rodzaje wizyt, zaproszenie, przygotowanie mieszkania, herbatki, przyjęcia wystawne i skromniejsze, rozsadzenie gości, menu, dancingi, bale, utrzymywanie stosunków towarzyskich, jak unikać niewłaściwości / Marja Vauban i Michał Kurcewicz. – Warszawa : Wydaw. M. Arcta, 1934 (Warszawa : Drukarnia Zakładów Wydawniczych M. Arct. Sp Akc.). – 151, [3] s. ; 19 cm. – (Polski *savoir-vivre* / Marja Vauban i Michał Kurcewicz ; 2). **A**

Sygn. BJ: 215002 I 2

206. Zasady i nakazy dobrego wychowania : zwyczaje życia codziennego, etykieta życia publicznego, stosunki towarzyskie, wizyty, przyjęcia i zabawy, kalendarz towarzyski, obyczaje wielkoświatowe i dyplomatyczne, strój obowiązujący, sprawy honorowe, korespondencja / Marja Vauban i Michał Kurcewicz. – Wyd. 5. – Warszawa : Wydaw.

M. Arcta, 1934 (Warszawa : Drukarnia Zakładów Wydawniczych M. Arct. Spółka Akcyjna). – 157, [3] s. ; 19 cm. – (Polski *savoir-vivre* / Marja Vauban i Michał Kurcewicz ; 1). **A**

Sygn. BJ: 215002 I 1; B 350415 I 1 Archiw.

207. Jak składać wizyty i przyjmować gości / Maria Vauban, Michał Kurcewicz. – Wyd. 2. – Warszawa : Wydaw. M. Arcta, 1935. – 151, [3] s. – (Podstawy Życia Towarzyskiego). **A**

Sygn. BJ: 840134 I

208. Podstawy życia towarzyskiego: opracowane podług zwyczajów nowoczesnych / Maria Vauban, Michał Kurcewicz. – Warszawa : Wydaw. M. Arcta, 1935. – 443, [1] s. ; 21 cm. **A**

Sygn. BJ: 218449 II; 892145 II

Dostęp *online*: <http://dlibra.umcs.lublin.pl/dlibra/doccontent?id=14256> [21.03.2017]

209. Zasady i nakazy dobrego wychowania : zwyczaje życia codziennego, etykieta życia publicznego, stosunki towarzyskie, wizyty, przyjęcia i zabawy, kalendarz towarzyski, obyczaje wielkoświatowe i dyplomatyczne, strój obowiązujący, sprawy honorowe, korespondencja / Marja Vauban i Michał Kurcewicz. – Wyd. 6. – Warszawa : Wydaw. M. Arcta, 1935. – 157, [3] s. ; 19 cm. – (Podstawy życia towarzyskiego ; cz. 1).

Hilchen, poz. 62; Bloch, s. 62

BN

210. Zwyczaje towarzyskie : podręcznik praktyczny dla pań i panów / Mieczysław Rościszewski [wł. nazw. Bolesław Londyński]. – Warszawa, 1935.

Bloch, s. 58

211. Sztuka uprzejmości : zasady i formy dobrego wychowania / Irena Stypianka ; z przedmową Gustawa Olechowskiego. – [Poznań : nakł. Księgarni św. Wojciecha, 1936]. – 154 s. ; 18 cm. – (Skarbczyk Domowy Księgarni św. Wojciecha ; 5). **A**

Treść: Przedmowa: zasady dobrego wychowania / Gustaw Olechowski (s. 5–37); Formy dobrego wychowania / [Irena Stypianka] (s. 39–152).

Sygn. BJ: 215291 I 5

212. Sto rad i upomnień udziela Józef siostrze swej Stefaniu / [Józef Lenartowicz]. – Wyd. 7. [właśc. 2]. – Warszawa : Wydaw. Księży Pallotynów, 1937. – 59 s. ; 17 cm.

BN

213. Nauka obyczajowa / Grzegorz Piramowicz. – Chyrów : Chyrowskie Koło Tow. im. P. Skargi, 1938. – 86, [1] s. ; 15 cm. – (Wydawnictwo Chyrowskiego Koła Towarzystwa im. Piotra Skargi ; nr 27). **A**

Sygn. BJ: 75904 I 27

214. Obyczaje towarzyskie / Maria z Colonna Walewskich Wielopolska. – Lwów : Państwowe Wydaw. Książek Szkolnych, 1938. – [4], 207 s., il. ; 21 cm. **A**

Sygn. BJ: 216764 II; 861807 II; 864759 II

Dostęp *online*: <http://www.pbc.rzeszow.pl/dlibra/doccontent?id=8024> [21.03.2017] oraz: <http://pbc.gda.pl/dlibra/doccontent?id=19287> [21.03.2017]

215. Sztuka uprzejmości : zasady i formy dobrego wychowania / Irena Stypianka ; z przedmową dr. Gustawa Olechowskiego. – Wyd. 2. – [Poznań : nakł. Księgarni św.

Wojciecha, 1938]. – 154 s. – (Skarbczyk Domowy Księgarni św. Wojciecha ; 5).

Sygn. BJ: 215291 I wyd. nowe t. 5 [nieodnaleziony]

216. Jak opanować życie : 20 niezawodnych wskazówek praktycznych dla zdobycia powodzenia wpływu na innych i polepszenia swojej sytuacji / Kazimierz Radwan-Pra-głowski. – Toronto : nakł. „Tyg. Związkowiec”, [ok. 1939]. – 66, [2] s. ; 20 cm. **A**

Sygn. BJ: 540362 I

217. Kodeks towarzyski / zebr. i ułożył J[an] Mikusiński. – Wyd. 3. – Miejsce Piasto-we : Tow. Św. Michała Archaniola, 1939. – 49, [2] s. ; 15 cm. **A**

Bloch, s. 53

BN

Dostęp *online*: <http://www.kbc.krosno.pl/dlibra/doccontent?id=5102> [21.03.2017]

218. O dobrym zachowaniu się żołnierza / Stanisław Waka. – Warszawa : Salezjań-ska Szkoła Rzemiosł, 1939. – 113, [3] s. : il. ; 16 cm. – (Biblioteczka Żołnierza Korpusu Ochrony Pogranicza ; nr 26). **A**

Sygn. BJ: 233678 I 26

219. Uprzejmość zakonna / przez Siostrę Franciszkanę Bł. Kunegundy. – Chicago, Ill. : Franciscan Sisters of St. Kunegunda, 1939. – 83, [2] s. ; 23 cm.

Hilchen, poz. 68; Bloch, s. 61

BN

220. Współżycie z ludźmi : kodeks towarzyski / Konstancja Hojnacka. – Żnin : nakł. i druk. A. Krzycki, Zakłady Wydawnicze, 1939. – 208 s. ; 19 cm. **A**

Sygn. BJ: 216274 I; 850858 I

Dostęp *online*: <http://delibra.bg.polsl.pl/dlibra/doccontent?id=24017> [21.03.2017]

oraz: <http://obc.opole.pl/dlibra/doccontent?id=6595> [21.03.2017]

oraz: <https://polona.pl/item/43942493/4/> [21.03.2017]

221. Współżycie z ludźmi : kodeks towarzyski / Konstancja Hojnacka. – Żnin : nakł. i druk. A. Krzycki, Zakłady Wydawnicze, 1939. – 206 s. ; 20 cm.

BN

222. Zasady przyzwoitego zachowania się młodzieży męskiej / Jan Piątek. – Wyd. 5 rozsz. – Lwów : Książnica Atlas, [1939]. – 76 s. ; 20 cm. **A**

Sygn. BJ: 383341 II; 800746 I

223. Uprzejmość umiła życie / William W. McKechnie ; tłum. F[ranciszek] W. Gą-siorowski z „Good manners” by Sir William W. McKechnie. – Edinburgh : F. W. Gąsio-rowski, 1943. – 44 s. : il. ; 20 cm.

Polonica zagr. 1939–1955, t. 2, poz. 9270

Hilchen, poz. 70

BN; BŚl.

224. Sztuka uprzejmości : zasady i formy dobrego wychowania / Gustaw Olechow-ski. – Poznań : Druk. św. Wojciecha, 1946. – 165, [1] s. ; 21 cm. **A**

Stanowi nowe, poprawione wyd. współautorskiej publikacji G. Olechowskiego i I. Stypianki z 1936 i 1938 r., po śmierci I. Stypianki dokonane przez samego G. Olechowskiego.

Sygn. BJ: 853919 II

225. Uprzejmość umiła życie / William McKechnie ; tłum. F[ranciszek] W. Gąsiorowski. – Ludwigsburg : Wydawn. Polskie R. Wegnera, Poznań, 1946. – 32 s. : il. ; 21 cm.

Polonica zagr. 1939–1955, t. 2, poz. 9271

BN; BUTor.; Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Bydgoszczy; Wojewódzka Biblioteka Publiczna – Książnica Kopernikańska w Toruniu; Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. dr. W. Bełzy w Bydgoszczy

226. Bądź gentleman'em = Be a gentleman / by Zygmunt Frenkiel. – London : J. Rolls Book Co., 1947. – 149 s. ; 19 cm. A

Sygn. BJ: B 105275 I; B 255030 I

227. Kodeks towarzyski / zebrał i ułożył ks. J[an] Mikusiński. – Wyd. 4. – Miejsce Piastowe : Wydaw. Tow. św. Michała Archanioła, 1948. – 49, [2] s. ; 15 cm. A

Sygn. BJ: 256828 I

228. „Światowiec nowoczesny”, czyli Zasady dobrego wychowania / Hillar [wł. nazw. Zofia Stryjeńska]. – Paris : [nakł. aut., 1948]. – 29, [1] s. ; 22 cm.

Tytuł okładkowy: Zasady dobrego wychowania, czyli tak zwany *savoir vivre* : światowiec nowoczesny

Polonica Zagr. 1939–55, poz. 5272

Informacje o genezie i dziejach wydawniczych tego poradnika (w tym o dacie wydania) podane są w pamiętniku Zofii Stryjeńskiej *Chleb prawie że powszedni* (Warszawa 1995, t. 2, s. 73, 76, 108, 112, 114)

BN

229. Zwyczaje towarzyskie / [il. Natalia Jarczevska, Kamil Witkowski]. – Warszawa : Czytelnik, [1948]. – 63 s. : il. ; 18 cm. – (Poradnik na co dzień). A

Wydawnictwo „Mody i Życia Praktycznego”

Sygn. BJ: 269913 I

230. Breviarz dyplomatyczny / Baltazar Gracjan [Baltasar Gracián y Morales] ; z 3-go wyd. fr. (1692) z przypisami A. M. Amelot de la Houssaie przeł. ; wstępem i końcowymi przypisami opatrzył Bohdan Gajewicz. – Paryż : [s.n.], 1949 (Paris : Imprimerie de la Société Nouvelle d'Imprimerie et d'Édition). – 343 s., [1] k. tabl. : il. ; 21 cm. A

Bibliogr. s. 322–329. Indeks.

Tyt. oryginału hiszp.: Oráculo manual y arte de prudencia

Tyt. przekł. fr.: Homme de cour

Sygn. BJ: 256640 I; B 669935 I Archiw.

231. Wyrocznia podręczna (Oraculo Manual) / Baltazar Gracjan [Baltasar Gracián y Morales] ; przetł. i wstępem zaopatrzył Stanisław Łoś. – Lublin : Towarzystwo Nauko-

we Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, 1949. – [3], 126 s. ; 21 cm. – (Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego : Seria Źródła i Monografie ; t. 43). **A**

Pol. tłum. *Wyroczni podręcznej*: [bibliogr.] s. 13

Tyt. oryginału hiszp.: *Oráculo manual y arte de prudencia*

Sygn. BJ: 217582 II 43; 284023 III 43

232. *Grzeczność na codzień* / Jan Kamyczek [wł. nazw. Janina Ipohorska]. – Warszawa : „Iskry”, 1955. – 319, [5] s. ; 20 cm. **A**

Sygn. BJ: 355725 I

233. *Grzeczność na codzień* / Jan Kamyczek [wł. nazw. Janina Ipohorska]. – Warszawa : „Iskry”, 1956. – 293, [3] s. ; 20 cm.

Sygn. BJ: 375305 I [BRAK]

BN

234. *ABC dobrego wychowania* / Irena Gumowska ; [il. Danuta Staszewska]. – Warszawa : „Wiedza Powszechna”, 1958. – 310, [2] s. : il. ; 21 cm. **A**

Sygn. BJ: 377624 II, 388815 II

235. *ABC dobrego wychowania* / Irena Gumowska ; [il. Danuta Staszewska]. – Wyd. 2. – Warszawa : „Wiedza Powszechna”, 1959. – 310, [2] s. : il. ; 21 cm. **A**

Sygn. BJ: 518688 I

236. *Grzeczność na codzień ilustrowana* / Jan Kamyczek [wł. nazw. Janina Ipohorska] ; il. wykonali Marian Eile i Janina Ipohorska ; okł. Lecha Zahorskiego. – Warszawa : „Iskry”, 1959. – 381, [1] s. : il. ; 20 cm. **A**

Sygn. BJ: B 365566 I

237. *Dawna przodków naszych obyczajność, to jest ustawy obyczajności, przyzwoitości, przystojności i grzeczności, napisane i wydane przez Ignacego Piotra Legatowicza*. – Reprint., oryg. 1859. – [Kórnik] : Biblioteka Kórnicka, [1984]. – 50 s. ; 16 cm. **A**

Sygn. BJ: 865218 I

238. *Kodeks towarzyski* / Konstancja Hojnacka. – Łódź : Futura Press, [1990]. – 273, [3] s. ; 20 cm. **A**

Przedruk z: *Współzycie z ludźmi: kodeks towarzyski*. Żnin 1939.

Sygn. BJ: B 45519 I

239. *Księga obyczajów towarzyskich* / Mieczysław Rościszewski [pseud.]. – Wrocław : Paradox, 1993. – 158, [2] s. ; 20 cm. **A**

Nazwa rzeczywista aut. : Bolesław Londyński.

Przedruk z wyd.: *Lwów; Złoczów* [1905]

Sygn. BJ: B 110131 I

240. *Zasady przyzwoitego zachowania się* / [wg Juliusza Wisnara oprac. Jan Piątek ; il. Władysław Witwicki]. – Kraków : Politechnika Krakowska im. Tadeusza Kościuszki, [ca 1997]. – [6], 47 s. : rys. ; 19 cm. – (Pomoc Dydaktyczna / Politechnika Krakowska im. Tadeusza Kościuszki). **A**

Reprint z: Zasady przyzwoitego zachowania się uczniów szkół średnich. Lwów 1912
Sygn. BJ: B 240538 I

241. Obyczaje towarzyskie / Maria z Colonna Walewskich Wielopolska. – Rzeszów :
Wydaw. Libra, 2006. – 207, [1] s. ; 21 cm.

Reprint z wyd.: Lwów 1938

Inst. Historii UJ: sygn.: IH 120589 I

242. Kodeks towarzyski : jak się powinien zachować Człowiek Wytworny w domu
i po za domem : podręcznik dobrych obyczajów towarzyskich, według ostatnich wyma-
gań wychowania i życia / Sebastjan Arhens [wł. nazw. Seweryn Albert Hartman] ; [oprac.
tekstu Anna Krzeczowska]. – Przedruk, oryg. 1932. – Kraków : Fundacja dla Uniwer-
sytetu Jagiellońskiego, 2008. – 76, [2] s. ; 18 cm. – (Dzieła Odkurzone ; 4). A

Przedruk z wyd.: Warszawa 1932

Sygn. BJ: B 430035 I

WYKORZYSTANE ŹRÓDŁA INFORMACJI

Drukowane:

Bibliografia dziejów oświaty i wychowania w Galicji 1772–1918. Cz. 2, Źródła druko-
wane / pod red. Andrzeja Meissnera i Juliana Dybca ; [współaut. Ewa Barnaś-Baran et
al.]. – Rzeszów : Wydaw. Uniwersytetu Rzeszowskiego, 2007. – 336 s. ; 24 cm.

V. Źródła do dziejów oświaty pozaszkolnej. 3. Wydawnictwa. 3.1. Podręczniki –
Zagadnienia wychowawcze

Bibliografia historii Polski XIX wieku. 1, 1815–1831 / pod red. Stanisława Płoskiego ;
[oprac. Halina Bachulska et al.] ; Polska Akademia Nauk. Instytut Historii. – Wrocław ;
Warszawa : Zakład Narodowy im. Ossolińskich. Wydaw. PAN, 1958. – XLI, [1], 662 s. ;
24 cm. – (Bibliografia historii Polski XIX wieku ; 1)

Dział piąty: Kultura. VIII: Życie obyczajowe

Bibliografia historii Polski XIX wieku. 2, 1832–1864. Cz. 4. Wol. 2 / pod red. Władysła-
wa Chojnackiego ; [oprac. Anna Dzierzbicka et al.] ; Polska Akademia Nauk. Instytut Hi-
storii. – Wrocław ; Warszawa : Zakład Narodowy im. Ossolińskich. Wydaw. PAN, 1983.
– XXXVII, [1], 649, [1] s. : err. ; 24 cm. – (Bibliografia historii Polski XIX wieku ; 2)

Dział piąty: Kultura. VII: Życie obyczajowe

Bibliografia polska. T. 1–7: Stulecie XIX / przez K. Estreichera. – Kraków : Akademia
Umiejętności, 1870–1882

Bibliografia polska XIX stulecia. T. 1–17 / Karol Estreicher ; pod red. Karola Estreiche-
ra [jr.] ; Polska Akademia Nauk. – Wyd. 2 nowe. – Kraków : nakł. Uniwersytetu Jagiel-
lońskiego : Państw. Wydaw. Naukowe. Oddział, 1959–2000

Bibliografia polska XIX. stulecia : lata 1881–1900. T. 1–4 / Karol Estreicher. – Kraków :
nakł. Spółki Księgarzy Polskich, 1906–1916

Bibliografia polska 1901–1939. T. 1–15 / pod red. Janiny Wilgat. – Wrocław ; Warszawa : Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1986–2013

Bibliografia prac z zakresu polskiej etykiety językowej / oprac. Jagoda Bloch. – Warszawa : Wydaw. Takt, 2006. – 63 s. ; 21 cm. – (Semiosis Lexicographica, ISSN 1507–1634 ; vol. 34)

Drukowane kodeksy obyczajowe na ziemiach polskich w XIX wieku : (studium źródłoznawcze) / Jadwiga Szymczak–Hoff. – Rzeszów : Wydaw. Uczelniane WSP, 1982. – 194 s. : err. ; 20 cm. – Bibliogr. S. [161]–194

„Kodeks światowy” i „towarzyskie nieprzyzwoitości”: zakazy i nakazy w polskich dziewiętnastowiecznych poradnikach *savoir-vivre*’u / Agnieszka Bąbel, Agata Grabowska-Kuniczuk // Napis. – Seria XV (2009), s. 225–241

Dostępny *online*:

http://rcin.org.pl/Content/54133/WA248_65853_P-I-2795_babel-kodeks.pdf
[21.03.2017]

Polonica zagraniczne: bibliografia za okres od września 1939 do 1955 roku: t. 2: K–Q. – Warszawa : Biblioteka Narodowa, 1987

Poradniki reguł dobrego wychowania (*savoir-vivre*’u) / Bogumiła Szopa-Strzelczyk // Rocznik Wielkopolskiego Towarzystwa Genealogicznego „Gniazdo”. – 2012, s. 65–72

Dostępny *online*:

http://www.wtg-gniazdo.org/wiki.php?page=Rocznik_2012 [21.03.2017]

Poradniki *savoir-vivre*’u w kolekcji Michała Hilchena : spis bibliograficzny z dodaniem cenniejszych fragmentów dzieł w nim przedstawionych / [prace bibliogr. Alicja Styczeń]. – Wałbrzych : Wojewódzka Biblioteka Publiczna, 1991. – 37, [3] s. ; 20 cm.

Elektroniczne:

Katalog główny Biblioteki Narodowej – <http://alpha.bn.org.pl/>
[wyszukiwanie 07.08.2015]

Katalog podstawowy (tzw. stary) druków zwartych wydanych do 1949 r. Biblioteki Jagiellońskiej – <http://pka.bj.uj.edu.pl/PKA/>

Katalog Rozproszony Bibliotek Polskich KaRo – <http://karo.umk.pl/Karo/>
[wyszukiwanie 10.08.2015]

Komputerowy Katalog Zbiorów Bibliotek UJ – <https://chamo.bj.uj.edu.pl/uj/>
[wyszukiwanie 31.07.2015 oraz 01.08.2015]

NUKAT – <http://katalog.nukat.edu.pl> [wyszukiwanie 11.08.2015]

SKRÓTY NAZW BIBLIOTEK, UŻYWANE W ADNOTACJACH

BCzart. – Biblioteka Czartoryskich w Krakowie
BN – Biblioteka Narodowa w Warszawie

- BRacz. – Biblioteka Raczyńskich w Poznaniu
 BŚl. – Biblioteka Śląska w Katowicach
 BUBydg. – Biblioteka Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy
 BUKat. – Biblioteka Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach
 BUOlszt. – Biblioteka Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie
 BUPozn. – Biblioteka Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu
 BUTor. – Biblioteka Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu
 BUWarsz. – Biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego
 BUWrocl. – Biblioteka Uniwersytetu Wrocławskiego
 BZNiO – Biblioteka Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Wrocławiu

SKRÓTY PUBLIKACJI CYTOWANYCH W ADNOTACJACH

Bąbel, Grabowska – „Kodeks światowy” i „towarzyskie nieprzyzwoitości”: zakazy i nakazy w polskich dziewiętnastowiecznych poradnikach *savoir-vivre`u* / Agnieszka Bąbel, Agata Grabowska-Kuniczuk // Napis. – Seria XV (2009), s. 225–241

Bibliogr. 1901–1939 – Bibliografia polska 1901–1939. T. 1–15 / pod red. Janiny Wilgat. – Wrocław ; Warszawa : Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1986–2013

Bibliogr. dziejów oświaty – Bibliografia dziejów oświaty i wychowania w Galicji 1772–1918. Cz. 2, Źródła drukowane / pod red. Andrzeja Meissnera i Juliana Dybca ; [współaut. Ewa Barnaś-Baran et al.]. – Rzeszów : Wydaw. Uniwersytetu Rzeszowskiego, 2007

Bibliogr. historii 1832–1864 – Bibliografia historii Polski XIX wieku. 2, 1832–1864. Cz. 4. Wol. 2 / pod red. Władysława Chojnackiego ; [oprac. Anna Dzierzbicka et al.] ; Polska Akademia Nauk. Instytut Historii. – Wrocław ; Warszawa : Zakład Narodowy im. Ossolińskich. Wydaw. PAN, 1983

Bloch – Bibliografia prac z zakresu polskiej etykiety językowej / oprac. Jagoda Bloch. – Warszawa : Wydaw. Takt, 2006

Estreicher, XVII – Bibliografia polska. T. 17 [ogólnego zbioru] : Cz. 3: Stulecie XV–XVIII : w układzie abecedowym. T. 6 : Lit. G / Karol Estreicher. – Kraków : Akademia Umiejętności, 1899

Estreicher, XXI – Bibliografia polska. T. 21 [ogólnego zbioru] : Cz. 3: Stulecie XV–XVIII : w układzie abecedowym. T. 10 : [L–Łz] / Karol Estreicher. – Kraków : Akademia Umiejętności, 1906

Estreicher, XXXV – Bibliografia polska T. 35 [ogólnego zbioru]: Cz. 3: (obejmująca druki stuleci XV–XVIII w układzie abecedowym). T. 24: Litera Zb–Zil / Karol i Stanisław Estreicherowie. – Kraków : Wydaw. Uniwersytetu Jagiellońskiego, 2007

Estr. XIX w. – Bibliografia polska. T. 1–7: Stulecie XIX / przez K. Estreichera. – Kraków : Akademia Umiejętności, 1870–1882

Estr. XIX w., 1881–1900 – Bibliografia polska XIX. stulecia : lata 1881–1900. T. 1–4/ Karol Estreicher. – Kraków : nakł. Spółki Księgarzy Polskich, 1906–1916

Hilchen – Poradniki *savoir-vivre'u* w kolekcji Michała Hilchena : spis bibliograficzny z dodaniem cenniejszych fragmentów dzieł w nim przedstawionych / [prace bibliogr. Alicja Styczeń]. – Wałbrzych : Wojewódzka Biblioteka Publiczna, 1991

NE – Bibliografia polska XIX stulecia. T. 1–17 / Karol Estreicher ; pod red. Karola Estreichera [jr.] ; Polska Akademia Nauk. – Wyd. 2 nowe. – Kraków : nakł. Uniwersytetu Jagiellońskiego : Państw. Wydaw. Naukowe. Oddział, 1959–2000

Polonica Zagr. 1939–55 – Polonica zagraniczne: bibliografia za okres od września 1939 do 1955 roku: t. 2: K–Q. – Warszawa : Biblioteka Narodowa, 1987

Szopa-Strzelczyk – Poradniki reguł dobrego wychowania (*savoir-vivre'u*) / Bogumiła Szopa-Strzelczyk // Rocznik Wielkopolskiego Towarzystwa Genealogicznego „Gniazdo”. – 2012, s. 65–72

Dostępny online: http://www.wtg-gniazdo.org/wiki.php?page=Rocznik_2012
[21.03.2017]

Szymczak – Drukowane kodeksy obyczajowe na ziemiach polskich w XIX wieku : (studium źródłoznawcze) / Jadwiga Szymczak-Hoff. – Rzeszów : Wydaw. Uczelniane WSP, 1982

INDEKS NAZWISK

A. C. – poz. 144

A. G. (tł.) – zob. Gliszczyński, Antoni (tł.)

Alquié de Rieupeyroux, Louise = Pani d'Alq – poz. 76–78, 80–81, 86–87, 91, 105, 116, 120, 123, 128, 134, 155, 158, 164

Amelot de la Houssaye, Abraham-Nicolas (oprac.) – poz. 230

Arhens, Sebastjan – zob. Hartman, Seweryn Albert

Autorka „Karoliny” – zob. Hoffmanowa, Klementyna

Autorka „Pamiętki po dobrej matce” – zob. Hoffmanowa, Klementyna

Baronowa Staffe – zob. Staffe, Blanche

Berkanówna, Kazimiera – poz. 203

Bracia Maryi – poz. 146

Branchereau, Louis – poz. 106

Brodowski Aleksander (tł. na pol.) – poz. 4

Brzostowski Paweł Xawery (przeł.) – poz. 5

Bulanda, Jan – poz. 204

Bunce, Oliver Bell – poz. 96, 102

Bystrzonowski, Wojciech – poz. 1

Campan = Campan, Jeanne-Louise-Henriette = Kampan – poz. 31

- Campan, Jeanne-Louise-Henriette – zob. Campan
 Casa, Giovanni della – zob. Della Casa, Giovanni
 Chesterfield, Philip Dormer Stanhope – poz. 9, 30
 Cholewa (oprac.) – zob. Kleczkowski, Antoni (oprac.)
 Courbeville Józef (tłum. z hiszp. na fr.) – poz. 4
 Cybulski, Adam Łada = Łada – poz. 172
 Czartoryski, Adam Kazimierz – poz. 148–149, 169
 Czerwiński, Ignacy Lubicz – poz. 24, 27
 Dankówna, Maria (il.) – poz. 143
 Della Casa, Giovanni – poz. 6–8, 12–13, 25
 Dmochowski, Franciszek Ksawery – poz. 23
 Dziekoński Tomasz (tł.) – poz. 31
 Eile, Marian (il.) – poz. 236
 Frenkiel, Zygmunt – poz. 226
 Gajewicz, Bohdan (przeł., wstęp, przypisy) – poz. 230
 Galant, Wojciech (oprac.) – poz. 132, 137, 170
 Gąsiorowski, Franciszek W. (tł.) – poz. 223, 225
 Georgeon – zob. Georgeonowa, Ludwika z Dzikowskich
 Georgeonowa, Ludwika z Dzikowskich = Polka Georgeon – poz. 42
 Gerling, Reinhold – poz. 162, 165–166, 176
 Gliszczyński, Antoni (tł.) = A. G. – poz. 26
 Gołąbowa, Maria (oprac.) – poz. 179
 Gołuchowski, Józef – poz. 58, 60
 Gorazdowski, Zygmunt = Prawdzic, K. – poz. 93
 Gracián y Morales, Baltasar = Gracjan, Baltazar = Gracyan Baltazar – poz. 3–5, 15, 230–
 –231
 Gracjan, Baltazar – zob. Gracián y Morales, Baltasar
 Gracyan Baltazar – zob. Gracián y Morales, Baltasar
 Gumowska, Irena – poz. 234–235
 Haber, Roman – zob. Hernicz, Roman
 Hampel, Adam (wyd.) – poz. 162
 Hartman, Seweryn Albert = Arhens, Sebastjan – poz. 173, 187, 200–201, 242
 Haushofer, Max – poz. 136
 Hernicz, Roman (wyd.) – poz. 162
 Hillar – zob. Stryjeńska, Zofia
 Hoffmanowa, Klementyna = Autorka „Karoliny” = Autorka „Pamiętki po dobrej matce”
 – poz. 39, 48, 49–55, 69–71
 Hojnacka, Konstancja – poz. 220–221, 238
 Horoszkiewicz, Julian – poz. 47
 Horoszkiewiczowa, Eugenia (oprac.) – poz. 143
 Hupkówna, Ludmiła – poz. 92
 Iphorska, Janina = Kamyczek, Jan – poz. 232–233, 236

- Janowicz, Em. (oprac.) – poz. 168
Jarczevska, Natalia (il.) – poz. 229
J. M. (tł.) – poz. 142
J. N. K. – zob. Kurowski, Jan Nepomucen
Józef Sebastian Pelczar (św.) = Pelczar, Józef Sebastian – poz. 135, 199
K. K. – zob. Kalinowski, Kazimierz
Kaczorowski, Włodzimierz – poz. 139
Kainko, Edward Walenty (tł.) – poz. 28
Kalinowski, Kazimierz – poz. 121, 127, 147
Kampan – zob. Campan
Kamyczek, Jan – zob. Ipohorska, Janina
Kiewnarska, Jadwiga = Well – poz. 197
Kleczewski, Stanisław – poz. 2
Kleczkowski, Antoni (oprac.) = Cholewa (oprac.) – poz. 114
Knigge, Adolph – poz. 63–64, 72
Korczak, Janusz – poz. 188
Korzyniowski, K. – poz. 111
Krasnowolski, Antoni (tł.) – poz. 136
Królikowski, Józef Franciszek – poz. 33–34
Krzeczkowska, Anna (oprac.) – poz. 242
Kurcewicz, Michał (oprac.) – poz. 180–182, 192, 205–209
Kurowski, Jan Nepomucen – poz. 64
Kuznowicz, Mieczysław – poz. 156–157, 163
Lamennais, Félicité-Robert de – poz. 36
Lastanosa Wincenty książę Nochiery (wybór) – poz. 4
Legatowicz, Ignacy Piotr – poz. 56, 65, 237
Lenartowicz, Józef – poz. 122, 130, 151, 174, 178, 191, 212
Leśniewski, Paweł Eustachy – poz. 43
Londyński, Bolesław = Rościszewski, Mieczysław – poz. 119, 124–126, 141, 153–154,
159, 161, 183, 196, 210, 239
L. H. (tł.) – 166
L. P. – zob. Potocki, Leon
Lubowski, Edward = Spirydion – poz. 81–82, 91, 105, 116, 128, 134, 155
Łada – zob. Cybulski, Adam Łada
Ładowski, Stanisław, imię zakonne Remigiusz – poz. 10
Łętowski, Ludwik – poz. 46
Łoś, Stanisław (tł., wstęp) – poz. 231
Łoziński, Władysław – poz. 73, 160
Mackiewicz, Kamil (il.) – poz. 194–195
Matylda R. – poz. 59
McKechnie, William W. – poz. 223, 225
Mikusiński, Jan – poz. 198, 217, 227

- Miłkowski, Julian – poz. 57
 M. N. B. (tł.) – poz. 107, 117, 129
 Mościcki, Henryk (przedm.) – poz. 148–149, 169
 Namysłowski, Franciszek – poz. 131, 150
 Niemirowicz-Kasprzyńska, Bronisława – poz. 193
 Nikorowicz, Ignacy (tł.) – poz. 162, 165, 176
 Ojciec Bogumił – zob. Paliński, Piotr
 Olechowski, Gustaw (przedm.) – poz. 211, 215, 224
 Paliński, Piotr = ojciec Bogumił – poz. 109, 113
 Pani d'Alq – zob. Alquié de Rieuepeyroux, Louise
 Pelczar, Józef Sebastian – zob. Józef Sebastian Pelczar (św.)
 Piątek, Jan – poz. 140, 145, 194–195, 222, 240
 Piramowicz, Grzegorz – poz. 16, 20–21, 32, 45, 67, 75, 213
 Pockels, Karl Friedrich – poz. 26
 Poeche, Izidor – poz. 94, 112
 Polka Georgeon – zob. Georgeonowa, Ludwika z Dzikowskich
 Potocki, Leon = L. P. – poz. 61
 Pragłowski, Kazimierz Radwan – zob. Radwan-Pragłowski, Kazimierz
 Prawdzic, K. – zob. Gorazdowski, Zygmunt
 Prokopowicz, Antoni Maksymilian – poz. 11
 Radwan-Pragłowski, Kazimierz – poz. 186, 216
 Raniszewska, Stanisława = Siostra Franciszkanka Bł. Kunegundy – poz. 219
 Reichsteinowa, Wanda z Szymańskich = Wielkopolanka – poz. 103
 Rościszewski, Mieczysław – zob. Londyński, Bolesław
 Rościszowski, Marjan – poz. 167, 171, 175, 185, 189
 Sarnecki, Zygmunt (tł.) – poz. 76, 77, 80, 86–87, 120, 123
 Sierakowski, Wacław (tł.) – poz. 15
 Siostra Franciszkanka Bł. Kunegundy – zob. Raniszewska, Stanisława
 Smoleński, Maciej – poz. 85
 Spirydion – zob. Lubowski, Edward
 Staffe, Blanche = Baronowa Staffe – poz. 107, 117, 129
 Staszewska, Danuta (il.) – poz. 234–235
 Stryjeńska, Zofia = Hillar – poz. 228
 Strzelecki, Adolf (tł.) – poz. 133
 Stypianka, Irena – poz. 211, 215, 224
 Swobodówna, Józefa (oprac.) – poz. 143
 Syruć, Bernard (tł.) – poz. 7
 Szcześniak, Władysław – poz. 106
 Sztolc, Alban – poz. 93
 Szumski, Tomasz – poz. 19
 Tarczyński, Hipolit Bogumił – poz. 79
 Toulouse, Edouard – poz. 133

- Vauban, Maria (oprac.) – poz. 180–182, 192, 205–209
 Vhaytman G. – zob. Vheitmen G.
 Vheitmen G. = Vhaytman G. – poz. 159 a
 W. W. – poz. 108
 Waka, Stanisław – poz. 218
 Waterman, Nixon – poz. 138, 142
 Węclawska, Emilia (tł.) – poz. 138
 Well – zob. Kiewnarska, Jadwiga
 Wenzel, Gottfried Immanuel – poz. 28
 Wernic, Henryk – poz. 83
 Wielkopolanka – zob. Reichsteinowa, Wanda z Szymańskich
 Wielopolska, Maria z Colonna Walewskich – poz. 214, 241
 Wilczyńska, Helena z Russockich – poz. 78
 Wilczyński, Jan – poz. 202
 Wisnar, Juliusz – poz. 140, 145, 240
 Wiszniewski M. – poz. 46
 Witkowski, Kamil (il.) – poz. 229
 Witwicki, Władysław (il.) – poz. 140, 145, 240
 Wnęk, Józef Jacek – poz. 190
 Wojnarowska, Karolina – poz. 40
 X. K. O. (tł.) – poz. 9
 Zahorski, Lech (okł.) – poz. 236
 Zahorski, Ryszard – poz. 184
 Zdziebłowski, Filip (tł.) – poz. 6, 8, 12–13, 25

INDEKS TYTUŁÓW

- ABC dobrego wychowania – poz. 234–235
 Baltazar Gracyan doskonalący Dworskiego człowieka przez CCC. Maxym – zob. Wyrocznia podręczna (Oraculo Manual)
 Bądź gentleman'em = Be a gentleman – poz. 226
 Brewiarz dyplomatyczny – zob. Wyrocznia podręczna (Oraculo Manual)
 Brewiarzyk salonowy: zasady i wskazówki zachowania dobrego tonu w życiu towarzyskim – poz. 94
 Człowiek dobrze wychowany, czyli Wskazówki odpowiedniego zachowania się w domu i w towarzystwie – poz. 152
 Człowiek światowy, czyli zasady i prawa przystojności, wdzięku, powabu i przyzwoitej grzeczności: w rozmaitych stosunkach życia towarzyskiego potrzebnych – poz. 28
 Człowiek towarzyski, czyli sposób zachowania się przyzwoicie i z delikatnością w każdym towarzystwie – poz. 33–34
 Człowiek uniwersalny – zob. Wyrocznia podręczna (Oraculo Manual)

- Człowiek wielkiego świata, czyli nauka iak się na wielkim świecie w pożyciu towarzyskim zachować należy – poz. 29, 37
- Dawna przodków naszych obyczajność, to jest ustawy obyczajności, przyzwoitości, przy stojności i grzeczności – poz. 65, 237
- Delikatność. Uprzejmość – poz. 74
- Dobre wychowanie na co dzień – poz. 197
- Dobry ton: przewodnik towarzyski i salonowy – poz. 78
- Dobry ton: szkoła pożycia z ludźmi wszelkich stanów w stosunkach poufnych i ceremonialnych: umiejętność dystygowanego zachowania się w salonie, w teatrze, w re sursie, w sklepie, na ulicy itp.: zwyczaje i obyczaje życia towarzyskiego w różnych jego przejawach: podręcznik praktyczny dla pań i panów – poz. 124, 141, 153–154, 159
- Dobry ton nowoczesny: (kodeks towarzyski): jak zostać mężczyzną wytwornym: jak zo stać wytworną kobietą – poz. 184
- Dwanaście przestróg ku przyzwoitemu zachowaniu się pomiędzy ludźmi osobom wszel kiego stanu i wieku potrzebnych i użytecznych – poz. 35
- Dziewczyna, której za żonę brać się nie powinno... : rady i wskazówki – poz. 162, 165
- Formy towarzyskie: prawidła i wskazówki przyzwoitego zachowania się w różnych chwila ch życia – poz. 132, 137, 170
- Grzeczne dziecię, czyli pierwsze zasady obyczajnego zachowania się w domu, za do mem, przy wstawaniu ze snu, przy stole, w kościele, w towarzystwie, na przechadz ce; względem rodziców, nauczycieli, osób sędziwych i dostojnych: z dodaniem rad macierzyńskich w różnych okolicznościach życia oraz powieści moralnych: po pol sku i po francusku – poz. 38, 44, 62, 66
- Grzeczność na codzień [ilustrowana] – poz. 232–233, 236
- Gute ziten un šehne manjeren: lojt di modernste begrifen fun leben un ercihung = Gute zitrn un shehne manyern – poz. 159 a
- Gute zitrn un shehne manyern – zob. Gute ziten un šehne manjeren: lojt di modernste be grifen fun leben un ercihung
- Homme de cour – zob. Wyrocznia podręczna (Oraculo Manual)
- Institutiones politico-religiosae, iuxta regulas prudentiae ac modestiae ad normam discre tae virtutis Tyronem bonis moribus imbuendum erudientes. Omnibus quidem mo rum elegantiae, virtutiq, studentibus – poz. 2
- Jak opanować życie: 20 niezawodnych wskazówek praktycznych dla zdobycia powodze nia wpływu na innych i polepszenia swojej sytuacji – poz. 216
- Jak się zachować w towarzystwie? (Dobry ton) – poz. 167, 171, 175, 185, 189
- Jak składać wizyty i przyjmować gości : prezentacja, tytuły i zwroty, różne rodzaje wi zyt, zaproszenie, przygotowanie mieszkania, herbatki, przyjęcia wystawne i skrom niejsze, rozsadzenie gości, menu, dancingi, bale, utrzymywanie stosunków towa rzyskich, jak unikać niewłaściwości – poz. 205, 207
- Jak stać się mistrzem życia – poz. 186
- Jak żyć należy – poz. 133

- Jak żyć z ludźmi? – poz. 97, 115
- Jaką młoda dziewczyna być powinna – poz. 138
- Jakim chłopiec być powinien – poz. 142
- Kancelaria domowa ze szkołą towarzyskiej ogłady, czyli nauka porządnego i poprawnego pisania listów oraz prawidła i wskazówki należytego i przyzwoitego zachowania się w życiu towarzyskim dla podoficerów, żandarmerii, straży skarbowej, akcyjowej, pożarnej, rękodzielników, mieszczan, oficjalistów a zarazem i dla początkujących urzędników – poz. 112
- Katechizm Nauki Obyczajowej O powinnościach Człowieka W Społeczności – poz. 14
- Katechizm rycerski – poz. 148–149, 169
- Katechizm życia [tyt. okł.] – poz. 115
- Kodeks światowy: przykazania grzeczności i przyzwoitości – poz. 168
- Kodeks światowy, czyli znajomość życia we wszelakich stosunkach z ludźmi – poz. 81, 91, 105, 116, 128, 134, 155
- Kodeks towarzyski / Konstancja Hojnacka – zob. Współżycie z ludźmi: kodeks towarzyski
- Kodeks towarzyski / zebrał i ułożył ks. J[an] Mikusiński – poz. 198, 217, 227
- Kodeks towarzyski : jak się powinien zachować Człowiek Wytworny w domu i po za [!] domem: podręcznik dobrych obyczajów towarzyskich, według ostatnich wymagań wychowania i życia – poz. 173, 187, 200–201, 242
- Krótki podręcznik zwyczajów towarzyskich dla osób duchownych według „Ascetyki kapłańskiej” – poz. 135
- Książeczka o dobrych zwyczajach towarzyskich – poz. 90
- Księga obyczajów towarzyskich: kodeks wypróbowanych przepisów, porad i wskazówek – poz. 125, 239
- Maxymy X. Baltazara Graciana – zob. Wyrocznia podręczna (Oraculo Manual)
- Mężczyzna, którego na męża wybierać nie wolno! : jakich mężczyzn unikać należy : wskazówki i ostrzeżenia dla dziewcząt – poz. 166
- Mężczyźni, którzy na mężów się nie nadają...: uwagi, porady i wskazówki – poz. 176
- Nauka dobrego sprawowania się: dla wiejskich dzieci – poz. 108
- Nauka obyczajności dla dzieci – poz. 47
- Nauka obyczajowa – zob. Nauka obyczajowa dla ludu
- Nauka obyczajowa dla ludu = Nauka obyczajowa = Nauka obyczajowa dla ludu osobliwie wiejskiego = Nauka obyczajowa dla ludu wiejskiego – poz. 16, 20–21, 32, 45, 67, 75, 213
- Nauka obyczajowa dla ludu osobliwie wiejskiego – zob. Nauka obyczajowa dla ludu
- Nauka obyczajowa dla ludu wiejskiego – zob. Nauka obyczajowa dla ludu
- Nauka poznawania ludzi z uwagi na dobro towarzystwa poprzedzona odpowiedzią na „Charaktery rozumów ludzkich” M. Wiszniewskiego – poz. 46
- Nauka życia szczęśliwego w społeczności: zamknięta w niewielkiej liczbie najszybszych ustaw nauki obyczajowej – poz. 30
- Nauki moralne i obyczajowe: książeczka druga dla tych, co lubią czytać pożyteczne rzeczy – poz. 68

- Nie przystoi albo prawidła grzecznego zachowania się przy stole, w mowie i w życiu społecznym, a tem samem uniknięcia wyradzających się ztąd nieprzyjemności – poz. 95
- Nie wypada: czego czynić lub mówić nie wypada w towarzystwie – poz. 101
- Nie wypada: podręcznik prostujący najczęściej popełniane błędy w życiu towarzyskim i języku: wolny przekład z angielskiego „Don't” – poz. 96, 102
- Nowy Galateusz, czyli ustawy obyczajności i przystojności, jaka się zachowywać zwykła między ludźmi zanie urodzonymi – poz. 6, 8, 12–13, 25
- O cnotach towarzyskich y występkach im przeciwnych – poz. 23
- O dobrych zwyczajach akademickich i potrzebie ich chowania w Polsce – poz. 202
- O dobrym zachowaniu się żołnierza – poz. 218
- O grzeczności : dla użytku w szkołach parafialnych – poz. 146
- O ludzkich przywarach : studia według obcych dzieł – poz. 82
- O moralności dla kobiet – poz. 39,48
- O obcowaniu z ludźmi – poz. 63
- O powinnościach kobiet – poz. 49–55, 69–71
- O poznawaniu ludzi z zewnętrznych oznak, podług starożytnych i nowoczesnych pisarzy oraz o obchodzeniu się z ludźmi chroniącem nas od licznych przykrości i nieszczęść – poz. 64
- O przeznaczeniu dziewicy jako kochanki i narzeczonej oraz zasady przyzwoitego ułożenia, przyzwoitości i godności, które dziewica w zakresie domowym, w obcowaniu z przyjaciółkami i w towarzystwie młodzieży zachować powinna – poz. 59
- O przyzwoitem zachowaniu się młodej panienki; O pielęgnowaniu zdrowia – poz. 143
- O towarzyskości i obcowaniu z ludźmi – poz. 26
- O wychowanie „nowej kobiety”: (uwagi na czasie) – poz. 190
- Obyczaje towarzyskie – poz. 214, 241
- Oráculo manual y arte de prudencia – zob. Wyrocznia podręczna (Oraculo Manual)
- Oraculum w rękę y nauka roztropności – zob. Wyrocznia podręczna (Oraculo Manual)
- Ostatnie rady ojca dla syna – poz. 40
- Pamiętaj zastanów się! : ochrona w doli i niedoli : kiedy, gdzie i jak postępować, ażeby być lubianym i szczęśliwym – poz. 98
- Paniec wojażer, czyli co ón wprzód umieć i wiedzieć powinien, nim w zagranicznych podróżach, dalszego wykształcenia ciała i umysłu swego szukać zechce – poz. 27
- Panna dorosła w rodzinie i społeczeństwie: podręcznik życia praktycznego dla dziewcząt polskich wszelkich stanów opracowany na podstawie licznych źródeł swojskich i obcych – poz. 126
- Podarek dla młodzieży, to jest prawdy i zdania moralne dla pożytku uczących się obojej płci – poz. 56
- Podręcznik zwyczajów towarzyskich: dla osób duchownych – poz. 199
- Podstawy życia towarzyskiego: opracowane podług zwyczajów nowoczesnych – poz. 208
- Pogadanki o życiu: popularny wykład nauki obyczajowej – poz. 83
- Polak Sensat w Liscie, w Komplementie Polityk, Humanista w Dyskursie, w Mowach Statysta – poz. 1

- Polityk, czyli zbiór praktycznych uwag, jak się należy przyzwoicie zachować w towarzystwie i unikać najbardziej rażących nawyków: dla wszystkich, którzy tego potrzebują – poz. 131, 150
- Poradnik dla młodych osób w świat wstępujących: ułożony dla użytku tychże – poz. 103
- Pouczenie o zachowaniu się mężów zaufania przy wyborach – poz. 177
- Powinności dla osób szlachetnie urodzonych – poz. 10
- Pożycie społeczne, czyli o zachowaniu się z ludźmi – poz. 72
- Prawidła grzeczności i przyzwoitości dla wszystkich stanów, a mianowicie dla kochanego ludu polskiego – poz. 113
- Prawidła obyczajności ku zachowaniu uprzejmych w świecie stosunków według dzieła francuskiego – poz. 57
- Prawidła przyzwoitości dla kochanych dzieci – poz. 109
- Prawidła przyzwoitości i skromności dla młodzieży chrześcijańskiej – poz. 85
- Prawidła wyczerpnięte z nauki moralnej, uważane jako zasady społeczności – poz. 17
- Prawidła życia: pedagogika dla młodzieży i dorosłych – poz. 188
- Przepisy obyczajności i przyzwoitości, które spełniać winni ludzie dobrze wychowani – poz. 104
- Przepisy właściwego zachowania się w towarzystwie [wśród ludzi] – poz. 121, 127, 147
- Przestrogi matki dla córki wykształconej na guwernantkę – poz. 42
- Przewodnik dla dam, czyli rady dla płci pięknej – poz. 41
- Przewodnik młodego wieku – poz. 36
- Przewodnik towarzyski – poz. 139
- Przewodnik życia: według znakomitych autorów i własnego praktycznego doświadczenia – poz. 114
- Przewodnik życia światowego – poz. 118
- Rozpoznanie poczciwego człowieka, od chcącego za takiego uchodzić w społeczności ludzkiej, z Autorów różnych zebrane, a dla pożytku Powszechności – poz. 22
- Rys moralności obemyający przestrogi dla kończących edukacją panien nader użyteczne – poz. 31
- Salon i kobieta: (z estetyki i z dziejów życia towarzyskiego) – poz. 160
- Skarbiec dla rodzin w mieście i na wsi – poz. 99, 100
- Sposób nowy najszybszy pisania i czytania razem dla pań: z przypisami dla nauczycielek – poz. 11
- Stary Galateusz, czyli Powszechne przestrogi obyczajności – poz. 7
- Sto rad i upomnień udziela Józef siostrze swej Stefanii – poz. 122, 130, 151, 174, 178, 191, 212
- Syn cnotliwy, czyli Nauki iego, zatrudnienia i zabawy do końca władzy oycy – poz. 24
- Sztuka Szczęśliwego Życia w Społeczności – poz. 9
- Sztuka uprzejmości: zasady i formy dobrego wychowania – poz. 211, 215, 224
- Sztuka życia – poz. 172
- Sztuka życia i zagadnienia życia – poz. 136
- „Światowiec nowoczesny”, czyli Zasady dobrego wychowania – poz. 228
- Światowość w stosunku do obyczajów uważana – poz. 58, 60

- Tajemnice szczęścia: krótkie wskazówki, zasady i reguły życia, które przydatne być mogą dla każdego – poz. 111
- To nie wypada!: podręcznik, w którym wykazano, co jest niewłaściwe i niestosowne w postępowaniu i w mowie, a z czym się często spotkać można – poz. 92
- „Ty i ludzie” : o kulturze współżycia – poz. 203
- Umiejętność zachowania się w domu i w świecie – poz. 179
- Uprzejmość umiła życie – poz. 223, 225
- Uprzejmość zakonna – poz. 219
- Ustawy przystojnej obyczajności do zachowania się cnotliwego w pożyciu ludzkim według każdego stanu i wieku – poz. 18
- Wesele: poradnik dla wstępujących w związki małżeńskie – poz. 119
- Wskazówki dobrego tonu [czyli Sztuka życia towarzyskiego] dla dorastających panienek – poz. 88, 110
- Wskazówki obejścia się z ludźmi i zwyczaje światowe; Gry i zabawy towarzyskie; Anegdoty i zagadki; Zbiorek wyborowych utworów poetycznych; Złote zdania i myśli – poz. 84
- Wskazówki światowe w różnych okolicznościach życia – poz. 89
- Współżycie z ludźmi: kodeks towarzyski = Kodeks towarzyski – poz. 220–221, 238
- Wychowawiec dziewiętnastego wieku, czyli przepisy przystojności i dobrego tonu w pożyciu towarzyskim – poz. 43
- Wyrocznia podręczna (Oraculo Manual) = Baltazar Gracyan doskonalący Dworskiego człowieka przez CCC. maxym = Brewiarz dyplomatyczny = Człowiek uniwersalny = Homme de cour (tyt. przekł. fr.) = Maxymy X. Baltazara Graciana = Oráculo manual y arte de prudencia (tyt. oryg. hiszp.) = Oraculum w rękę y nauka roztropności – poz. 3–5, 15, 230–231
- Z estetyki i z życia – poz. 73
- Zarysy towarzyskiego życia z dziewiętnastego stulecia – poz. 61
- Zasady dobrego wychowania – poz. 144
- Zasady dobrego wychowania, czyli tak zwany *savoir vivre* : światowiec nowoczesny [tyt. okł.] – poz. 228
- Zasady i nakazy dobrego wychowania: zwyczaje życia codziennego... – poz. 180–182, 192, 206, 209
- Zasady i przepisy dobrego wychowania według Albana Sztolca, dla użytku rodziców, nauczycieli, duchownych i innych wychowawców – poz. 93
- Zasady kulturalnych form towarzyskich – poz. 156–157, 163
- Zasady obyczajności – poz. 193
- Zasady przyzwoitego zachowania się – zob. Zasady przyzwoitego zachowania się młodzieży szkolnej
- Zasady przyzwoitego zachowania się młodzieży męskiej – zob. Zasady przyzwoitego zachowania się młodzieży szkolnej
- Zasady przyzwoitego zachowania się młodzieży szkolnej = Zasady przyzwoitego zachowania się młodzieży męskiej = Zasady przyzwoitego zachowania się uczniów szkół średnich – poz. 140, 145, 194–195, 222, 240

- Zasady przyzwoitego zachowania się uczniów szkół średnich – zob. Zasady przyzwoitego zachowania się młodzieży szkolnej
- Zasady życia szczęśliwego i ślachtetnego sposobu myślenia, ku użytkowi każdego wieku i stanu, osobliwie dla młodzieży – poz. 19
- Zwierciadło towarzyskich nieprzyzwoitości naszych do użytku wszystkich, którzy ludźmi być pragną – poz. 79
- Zwyczaje towarzyskie / Baronowa Staffe – poz. 107, 117, 129
- Zwyczaje towarzyskie [tyt. okł.] / ks. Biskup Pelczar – poz. 199
- Zwyczaje towarzyskie / [il. Natalia Jarczewska; Kamil Witkowski] – poz. 229
- Zwyczaje towarzyskie: [...] : podręcznik praktyczny dla pań i panów – poz. 161, 183, 196, 210
- Zwyczaje towarzyskie: (sztuka życia) – poz. 204
- Zwyczaje towarzyskie dla osób duchownych – poz. 106
- Zwyczaje towarzyskie (*le savoir-vivre*) w ważniejszych okolicznościach życia przyjęte – poz. 76–77, 80, 86–87, 120, 123, 158, 164

INDEKS MIEJSC WYDANIA

- Berdyczów – poz. 13
- Berlin – poz. 50–55, 69–71
- Brody – poz. 112
- Chicago, Ill. – poz. 219
- Chyrów – poz. 213
- Cieszyn – poz. 90
- Clayton, Mo. – poz. 146
- Dayton, Ohio – poz. 146
- Edinburgh – poz. 223
- Jarosław – poz. 139
- Kraków – poz. 1, 9, 11, 15, 22, 36, 39, 42, 48, 57, 60, 75–77, 80, 84, 86–87, 89, 91, 120, 123, 128, 131, 134, 138, 142–143, 148, 150, 154, 155–157, 163–164, 190, 240, 242
- Kórnik – poz. 237
- London – poz. 226
- Lublin – poz. 10, 231
- Ludwigsburg – poz. 225
- Lwów – poz. 2, 27, 29, 37, 45, 47, 73, 78, 88, 93, 95, 107, 110–111, 117, 124–125, 129–130, 140, 145, 154, 160–162, 167, 171–172, 175, 183, 185, 194–195, 214, 222
- Łódź – poz. 238
- Miejsce Piastowe – poz. 198, 217, 227
- Mikołów – poz. 132, 137, 168, 170
- Milwaukee, Wis. – poz. 101
- Oświęcim – poz. 144
- Paris – poz. 228, 230

Połock – poz. 18
 Poznań – poz. 19, 33–34, 58, 61, 103, 109, 113, 197, 203, 211, 215, 224
 Przemyśl – poz. 24, 122, 189
 Rzeszów – poz. 94, 114, 241
 Sandomierz – poz. 4
 Stany Zjednoczone Ameryki – poz. 193
 Stevens Point, Wis. – poz. 152
 Tarnów – poz. 85, 92, 151
 Toronto – poz. 216
 Wąbrzeźno Pom. – poz. 204
 Wadowice – poz. 72, 108
 Warszawa – poz. 6, 8, 12, 16, 17, 20–21, 23, 25–26, 30–32, 35, 38, 41, 43–44, 46, 49, 59,
 62–64, 66–68, 74, 79, 81–83, 96–100, 102, 104–106, 115–116, 118–119, 121, 124,
 126–129, 133–134, 136–138, 141–142, 145, 147–149, 153, 155, 159–159 a, 166,
 169, 173–174, 176–182, 184, 186–188, 191–192, 194, 196, 200–201, 205–210, 212,
 218, 229, 232–236
 Wiedeń – poz. 165
 Wilno – poz. 3, 5, 7, 56, 65, 135, 202
 Włocławek – poz. 199
 Wrocław – poz. 28, 40, 239
 Zakopane – poz. 158
 Złoczów – poz. 125
 Żnin – poz. 220–221

INDEKS TŁUMACZEŃ I PRZERÓBEK

(uwzględnia tylko publikacje, w których fakt tłumaczenia czy przeróbki był określony w opisie)

z angielskiego – poz. 92, 96, 98, 102, 138, 142, 223, 225
 z francuskiego – poz. 3–6, 8–9, 12–15, 25, 36, 43, 57, 76–78, 80–81, 86–87, 91, 105–
 –107, 116–117, 120, 123, 128–129, 133–134, 155, 158, 164, 230
 z łaciny – poz. 7
 z niemieckiego – poz. 26, 28, 63–64, 72, 162, 165–166, 176

INDEKS GRUP DOCELOWYCH

(uwzględnia tylko publikacje, w których grupa docelowa była określona w opisie)

Chłopcy, młodzież męska – poz. 24, 27, 40, 142, 222; zob. też: Uczniowie Korpusu Ka-
 detów
 Duchowni, zakonnice – poz. 106, 135, 199, 219

- Dzieci – poz. 38, 44, 47, 62, 66, 109; zob. też: Dzieci wiejskie
- Dzieci wiejskie – poz. 108
- Dziewczęta, panienki, dziewice – poz. 11, 31, 42, 59, 88, 110, 126, 138, 143, 166
- Guwernantki – poz. 42
- Każdy / panie i panowie / młodzież i dorośli / każdy stan i wiek – poz. 18–19, 35, 79, 111, 124–125, 131, 141, 150, 153–154, 159, 161, 183, 188, 196, 210
- Kobiety, damy – poz. 39, 41, 48–55, 69–71
- Lud – poz. 16, 20–21, 32, 45, 67, 75, 113
- Mieszczanie – zob. Podoficerowie, żandarmeria, straż skarbową, akcyzowa, pożarna, rękodzielnicy, mieszczenie, oficjaliści, urzędnicy
- Młodzież – poz. 19, 36, 56, 85, 103, 157, 163; zob. też: Chłopcy, młodzież męska; Nauczyciele akademicy, młodzież akademicka; Uczniowie, młodzież szkolna
- Młodzież akademicka – zob. Nauczyciele akademicy, młodzież akademicka
- Młodzież i dorośli – zob. Każdy
- Młodzież męska – zob. Chłopcy, młodzież męska
- Młodzież szkolna – zob. Uczniowie, młodzież szkolna
- Mężowie zaufania przy wyborach – poz. 177
- Nauczyciele akademicy, młodzież akademicka – poz. 202
- Panie i panowie – zob. Każdy
- Podoficerowie, żandarmeria, straż skarbową, akcyzowa, pożarna, rękodzielnicy, mieszczenie, oficjaliści, urzędnicy – poz. 112
- Rękodzielnicy – zob. Podoficerowie, żandarmeria, straż skarbową, akcyzowa, pożarna, rękodzielnicy, mieszczenie, oficjaliści, urzędnicy
- Straż skarbową, akcyzowa, pożarna – zob. Podoficerowie, żandarmeria, straż skarbową, akcyzowa, pożarna, rękodzielnicy, mieszczenie, oficjaliści, urzędnicy
- Szlachetnie/ zacie urodzeni – poz. 6, 8, 10, 12–13, 25
- Uczniowie, młodzież szkolna – poz. 1, 140, 145–146, 194–195, 240; zob. też: Uczniowie Korpusu Kadetów
- Uczniowie Korpusu Kadetów – poz. 148–149, 169
- Urzędnicy, oficjaliści – zob. Podoficerowie, żandarmeria, straż skarbową, akcyzowa, pożarna, rękodzielnicy, mieszczenie, oficjaliści, urzędnicy
- Wstępujący w związki małżeńskie – poz. 119
- Zakonnice – zob. Duchowni, zakonnice
- Żołnierze – poz. 218; zob. też: Podoficerowie, żandarmeria, straż skarbową, akcyzowa, pożarna, rękodzielnicy, mieszczenie, oficjaliści, urzędnicy; Uczniowie Korpusu Kadetów

THE HANDBOOKS OF *SAVOIR-VIVRE*.
A BIBLIOGRAPHY OF PRINTS OF THIS KIND PUBLISHED
IN POLAND OR IN POLISH UNTIL MID 20TH CENTURY

SUMMARY

This bibliography is a register of savoir-vivre guides published in Poland or in Polish between 1739 and 1959. It has been prepared on the basis of existing bibliographies and catalogues. Its authors have adopted a narrower understanding of the concepts of 'handbooks of good manners' and 'guides to savoir-vivre', which is why it does not include letter-writing manuals, collections of toasts and felicitations, guides to games and social games, guides to speech writing, guide to diplomatic protocol, housekeeping, organizing parties etc. The bibliography is in chronological order and contains indexes of names, titles, places of publication, translations, modifications and target groups.

SŁOWA KLUCZOWE:

dobre wychowanie, poradniki, savoir-vivre, obyczaje towarzyskie, bibliografia, Polska

KEYWORDS:

good manners, handbooks, savoir-vivre, social customs, bibliography, Poland

